НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.No 52-654-01-179
Дата 28 / 11 2026 г.

13 06

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА

52-ро НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1, т. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, внасяме проект на Закон за Национален фонд „Бъдеще“, ведно с мотиви и предварителна оценка на въздействието към него.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и обсъждане по установения ред.

2026 г.

гр. София

ВНОСИТЕЛИ:

Любен Иванов
Надежда Маринова

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

за Национален фонд „Бъдеще“

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет на закона

Чл. 1. Този закон урежда:

1. условията и реда за предоставяне и управление на начален държавен капитал на деца с българско гражданство, родени след 31 декември 2026 г. (наричани по-нататък „правоимащи лица“);

2. създаването, правния статут, устройството, управлението и дейността на Национален фонд „Бъдеще“ (наричан по-нататък „Фондът“) като публичноправна институция за акумулиране и управление на средствата по индивидуалните инвестиционни сметки;

3. режима и неприкосновеността на индивидуалните инвестиционни сметки, инвестирането на средствата по тях, извършването на допълнителни вноски и разпореждането с натрупаните средства по индивидуалните инвестиционни сметки.

Цели на закона

Чл. 2. Целите на този закон са:

1. създаване на условия за постигане на дългосрочна финансова обезпеченост и самостоятелност на правоимащите лица при навършване на пълнолетие;

2. насърчаване на дългосрочното спестяване и инвестиране в полза на правоимащите лица чрез съчетаване на държавна подкрепа и доброволни вноски;

3. осигуряване на прозрачно, ефективно и надеждно управление на средствата по индивидуалните инвестиционни сметки при максимална защита на интересите на правоимащите лица.

Начален държавен капитал

Чл. 3. (1) Право на начален държавен капитал в размер на 1000 евро, индексиран по реда на чл. 20, има всяко лице, което отговаря на предвидените в този закон условия.

(2) Началният държавен капитал по ал. 1 се предоставя еднократно при откриване на индивидуална инвестиционна сметка на правоимащото лице във Фонда.

Глава втора
ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА ФОНДА

Статут

Чл. 4. (1) Създава се Национален фонд „Бъдеще“ като публичноправна институция за управление на индивидуалните инвестиционни сметки на правоимащите лица.

(2) Фондът е юридическо лице със седалище София.

(3) Фондът няма собствена администрация и персонал. Административното, правното, финансово-счетоводното и информационното обслужване на Фонда се извършва от администрацията на Министерството на финансите.

(4) Структурата, щатът и организацията на работа на специализираната администрация на Министерството на финансите, обслужваща дейността на Фонда, и редът за взаимодействието й с общата администрация на Министерството на финансите се уреждат с устройствения правилник на Министерството на финансите и с правилника за организация и дейността на Фонда.

(5) Преобразуването, прекратяването и ликвидацията на Фонда могат да се извършват само със закон.

Принципи

Чл. 5. Фондът осъществява дейността си при спазване на следните основни принципи:

1. законосъобразност и финансова устойчивост;

2. надеждност и дългосрочна сигурност при управлението на акумулирания капитал в индивидуалните инвестиционни сметки;

3. публичност, прозрачност и отчетност пред правоимащите лица и обществеността;

4. добро финансово управление и висша грижа за интересите на правоимащите лица.

Управление и представителство

Чл. 6. (1) Фондът се управлява от управителен съвет.

(2) Министърът на финансите участва по право в управителния съвет и е негов председател. Членове на управителния съвет са и:

1. управителят на Българската народна банка или определен от него представител;

2. председателят на Комисията за финансов надзор или определен от него представител;

3. управителят на Националния осигурителен институт или определен от него представител;

4. един представител на Министерството на финансите, определен от министъра на финансите.

(3) Членовете на управителния съвет, с изключение на участващите по право ръководители на институциите по ал. 2, се назначават и освобождават с решение на Министерския съвет по предложение на ръководителите на съответните институции.

Разходите за възнаграждения на членовете на управителния съвет се определят с решение на Министерския съвет и са за сметка на държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на финансите.

(4) Фондът се представлява от председателя на управителния съвет. Управителният съвет може с решение да възложи оперативното управление и представителството на Фонда и на други членове на съвета при условия и в обхват, определени в правилника за устройството и дейността на Фонда.

Изисквания към членовете на управителния съвет

Чл. 7. (1) Членовете на управителния съвет, с изключение на участващите по право ръководители на институциите по чл. 6, ал. 2, трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да имат висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ в областта на икономиката, финансите, банковото дело, правото, счетоводството и одита или стопанското управление;

2. да притежават професионален опит не по-малко от 5 години в сферата на банковото дело, финансите, управлението на инвестиции и пазарите на финансови инструменти, публичните финанси, социалното осигуряване, счетоводството или финансовия контрол;

3. да притежават високи професионални и нравствени качества и добра репутация.

(2) Не може да бъде член на управителния съвет лице, което:

1. е осъждано за умишлено престъпление от общ характер, освен ако е реабилитирано;

2. е лишено с влязъл в сила съдебен или административен акт от правото да заема материалноотговорна длъжност или да упражнява професия или дейност в областта на финансите, банковото дело, застраховането или финансовите пазари;

3. е невъзстановен в правата си несъстоятелен длъжник;

4. е било член на управителен или контролен орган или неограничено отговорен съдружник в дружество, прекратено поради несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори;

5. през последните три години преди решението за обявяване в несъстоятелност на банка, инвестиционен посредник, управляващо дружество, застраховател или друга финансова институция е било член на нейния управителен или контролен орган;

6. е съпруг, роднина по права линия без ограничение, по съребрена линия до трета степен включително или по сватовство до втора степен включително, или се намира във фактическо съжителство с друг член на управителния съвет;

7. има влязъл в сила акт, с който е установен конфликт на интереси по Закона за противодействие на корупцията.

(3) Обстоятелствата по ал. 1 и ал. 2 се удостоверяват с писмена декларация, подавана пред органа по определянето или назначаването преди встъпване в длъжност, както и ежегодно до 30 април на съответната календарна година. Обстоятелството по ал. 2, т. 1 се установява служебно от Министерския съвет за българските граждани.

(4) При настъпване на обстоятелство по ал. 2 съответният член на управителния съвет е длъжен незабавно да уведоми писмено председателя на управителния съвет и Министерския съвет.

Освобождаване на член на управителния съвет

Чл. 8. (1) Член на управителния съвет, назначен с решение на Министерския съвет, се освобождава от Министерския съвет, когато:

1. е подал писмено искане за освобождаване;

2. се установи, че е престанал да отговаря на някое от изискванията по чл. 7, ал. 1 или е настъпило обстоятелство за несъвместимост по чл. 7, ал. 2;

3. е налице фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си за период, по-дълъг от 6 последователни месеца;

4. е осъден с влязла в сила присъда за умишлено престъпление от общ характер или е лишен от правото да заема съответната длъжност;

5. с влязъл в сила акт е установен конфликт на интереси по Закона за противодействие на корупцията;

6. е извършил съществено нарушение на този закон или на правилника за устройството и дейността на Фонда или с действията или бездействията си е увредил интересите на Фонда;

7. не е участвал без уважителни причини в три или повече последователни заседания на управителния съвет.

(2) Наличието на обстоятелствата по ал. 1, т. 2 – 7 се установява от Министерския съвет, от съответния орган по чл. 6, ал. 2 или по инициатива на председателя на управителния съвет.

(3) Освобождаването по ал. 1 се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на председателя на управителния съвет или на съответния орган по чл. 6, ал. 2.

(4) В случаите по ал. 1 в едномесечен срок от прекратяването на правомощията се определя и назначава нов член на управителния съвет за остатъка от мандата.

Правомощия на управителния съвет

Чл. 9. Управителният съвет:

1. приема правилник за организацията и дейността на Фонда;

2. одобрява инвестиционната политика и стратегия на Фонда, структурата на инвестиционния портфейл и определя параметрите за измерване, оценка и контрол на неговата доходност и риск;

3. взема решение за откриване на състезателни процедури за избор на управители на инвестиционни портфейли и на банки-депозитари, утвърждава документацията за участие, критериите за оценка и класирането на кандидатите, одобрява проектите на договори и възлага на председателя на управителния съвет тяхното сключване;

4. взема решения за изменение, продължаване, прекратяване на договорите по т. 3 и активиране на рамковите споразумения с резервните оператори;

5. одобрява разчетите за необходимите средства за административна издръжка, одит и консултантски услуги за следващата бюджетна година и ги представя на министъра на финансите за включване в проекта на закона за държавния бюджет, както и приема отчета за тяхното изпълнение;

6. определя размера на възнагражденията на привличаните външни експерти и консултанти в рамките на утвърдените бюджетни средства;

7. взема решения за възлагане на макроикономически, демографски, финансови и актюерски анализи и прогнози, необходими за дейността на Фонда;

8. избира регистриран одитор за извършване на независим финансов одит на годишния финансов отчет на Фонда;

9. одобрява ежегодния доклад за дейността, годишния финансов отчет и отчета за текущото състояние, реализираната доходност и поетия риск на инвестиционните портфейли и ги представя на Министерския съвет и на Сметната палата;

10. упражнява и други правомощия, предвидени в този закон и в правилника за устройството и дейността на Фонда.

Заседания и ред за вземане на решения от управителния съвет

Чл. 10. (1) Управителният съвет на Фонда заседава най-малко веднъж на два месеца. Заседанията се свикват от председателя на съвета по негова инициатива или по писмено искане на най-малко двама от членовете му. Ако председателят не свика заседание в 7-дневен срок от постъпване на искането, то се свиква от всеки от членовете на съвета, направили искането.

(2) Заседанията на управителния съвет са редовни, ако на тях присъстват най-малко две трети от всички негови членове.

(3) Решенията на управителния съвет се вземат с явно гласуване и с мнозинство повече от половината от всички негови членове, освен в случаите по ал. 4.

(4) С квалифицирано мнозинство от две трети от всички членове на управителния съвет се приемат решенията за:

1. приемане и изменение на правилника за устройството и дейността на Фонда;

2. одобряване на инвестиционната политика и стратегия на Фонда;

3. откриване на процедури за избор, утвърждаване на класирането, сключване, прекратяване на договори с управители на инвестиционни портфейли и с банка-депозитар и активиране на рамкови споразумения с резервни оператори;

4. одобряване на разчетите за административните разходи и разходите за консултанти за следващата бюджетна година за включването им в проекта на бюджет на Министерството на финансите.

(5) Заседанията на управителния съвет могат да се провеждат и от разстояние чрез видеоконферентна или друга електронна връзка, която гарантира сигурността, удостоверяването на самоличността на участниците и възможността за пряко участие в обсъждането и гласуването в реално време. Участващият чрез такава връзка член се смята за присъстващ на заседанието, а гласуването му се отразява изрично в протокола.

(6) По изключение управителният съвет може да приема решения и неприсъствено, ако проектът на решение и съпътстващите го материали са предоставени предварително на всички членове и всички са заявили писмено съгласието си за приемането му без провеждане на заседание. Решения по ал. 4 не могат да се приемат неприсъствено.

(7) За всяко заседание на управителния съвет се води протокол от определен от председателя служител от администрацията на Министерството на финансите. В протокола задължително се вписват дневният ред, разискванията, начинът на гласуване на всеки член и взетите решения. Протоколът се подписва от председателстващия заседанието, от всички участвали в заседанието членове и от протоколчика. Член на съвета, който не е съгласен с прието решение, подписва протокола с особено мнение, което се мотивира писмено в тридневен срок и се прилага неразделно към протокола.

(8) Член на управителния съвет е длъжен да уведоми съвета най-късно преди започване на обсъждането по съответната точка от дневния ред, когато той или свързано с него лице има пряк или косвен личен или имуществен интерес от разглеждания въпрос. В тези случаи съответният член не участва в обсъждането и гласуването на решението, което се отразява в протокола, но се брои при определяне на кворума по ал. 2.

(9) Управителният съвет може да създава със свое решение консултативни комитети и работни групи и да привлича отделни външни специалисти и експерти за подпомагане на дейността си. Комитетите имат единствено подготвителни и съвещателни функции. Възнагражденията на външните специалисти се определят в съответствие с чл. 9, т. 6 и са за сметка на държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на финансите в рамките на утвърдените средства за съответната година.

(10) Други въпроси относно организацията и редът за работа на управителния съвет се уреждат с правилника за организацията и дейността на Фонда.

Правомощия на председателя на управителния съвет

Чл. 11. (1) Председателят на управителния съвет:

1. представлява Фонда в страната и в чужбина пред всички държавни органи, финансови институции, местни и чуждестранни физически и юридически лица и пред съдилищата;

2. организира, ръководи и контролира текущата оперативна дейност на Фонда в съответствие с този закон, равилника за организацията и дейността на Фонда и решенията на управителния съвет;

3. свиква, насрочва и ръководи заседанията на управителния съвет и предлага проекта на дневен ред за тях;

4. внася за разглеждане и решение от управителния съвет материалите, отчетите, проектите на актове и информацията, свързани с правомощията на съвета по чл. 9;

5. организира и контролира изпълнението на решенията на управителния съвет;

6. сключва, изменя и прекратява договорите с избраните управители на инвестиционни портфейли, с банките-депозитари и с регистрирания одитор в съответствие с решенията на управителния съвет;

7. организира текущото наблюдение върху изпълнението на инвестиционната политика, стратегията за управление на активите и сключените договори по т. 6 и при констатирани нарушения, неизпълнение или повишен инвестиционен риск незабавно сезира управителния съвет;

8. координира дейността на специализираната и общата администрация на Министерството на финансите, осъществяващи експертното, техническото, счетоводното и правното обслужване на Фонда;

9. организира изготвянето и внасянето в управителния съвет на годишния доклад за дейността, финансовия отчет и периодичните анализи за състоянието на инвестиционните портфейли;

10. разпорежда се със средствата за административна издръжка и консултантски услуги в рамките на утвърдения бюджет на Министерството на финансите за съответната година;

11. решава оперативните въпроси по дейността на Фонда, които не са от изключителната компетентност на управителния съвет, и упражнява други правомощия, предвидени в този закон, в правилника за организацията и дейността на Фонда или възложени му с решение на управителния съвет.

(2) При отсъствие на председателя неговите функции се изпълняват от определен от него член на управителния съвет.

(3) Председателят на управителния съвет може да упълномощава отделни членове на съвета или длъжностни лица от администрацията на Министерството на финансите с извършването на конкретни оперативни и представителни действия.

Разкриване и предотвратяване на конфликт на интереси

Чл. 12. (1) Членовете на управителния съвет, служителите от администрацията на Министерството на финансите, подпомагащи дейността на Фонда, както и външните консултанти и експерти на Фонда, са длъжни при изпълнение на функциите си да поставят интересите на Фонда и на правоимащите лица над собствените си интереси и да избягват всякакъв пряк или косвен конфликт между служебните си задължения и личния си интерес.

(2) Лице по ал. 1 е длъжно писмено да разкрие пред управителния съвет всеки търговски, финансов, професионален или друг частен интерес, който то или свързано с него лице има във връзка с разглеждан от Фонда въпрос.

(3) Разкриването по ал. 2 се извършва незабавно след възникването или узнаването на обстоятелствата, пораждащи частния интерес, и най-късно преди започване на обсъждането по съответната точка от дневния ред на заседанието на управителния съвет или на съответния комитет.

(4) Член на управителния съвет, за когото е налице интерес по ал. 2, е длъжен да си направи самоотвод, не участва в обсъждането и се въздържа от гласуване по съответния въпрос, както и не може да влияе върху вземането на решението от останалите членове. Наличието на разкрит интерес и самоотводът се отразяват изрично в протокола от заседанието.

(5) В случаите по ал. 4 решението се приема от управителния съвет с мнозинството по чл. 10, ал. 3 или 4 от всички членове на съвета, като заинтересованият член не участва в гласуването.

Поверителност и служебна тайна

Чл. 13. (1) Членовете на управителния съвет, външните експерти и консултанти, регистрираният одитор, както и служителите от Министерството на финансите, подпомагащи Фонда, са длъжни да пазят в тайна и да не разгласяват без надлежно правно основание сведенията и фактите, представляващи банкова, професионална, търговска или служебна тайна, както и всяка друга непублична информация, станала им известна при или по повод изпълнение на техните функции.

(2) Като служебна тайна на Фонда се определят:

1. информацията за индивидуалните инвестиционни сметки на правоимащите лица, наличностите, начислената доходност и операциите по тях, както и личните данни на титулярите и техните законни представители;

2. информацията за подготвяни, но неоповестени публично инвестиционни решения, насоки за ребалансиране и параметри за управление на инвестиционните портфейли;

3. офертите, методиките за оценка и документите, свързани с процедурите за подбор и избор на управители на инвестиционни портфейли, банки-депозитари и консултанти – до приключване на процедурата и оповестяване на резултатите;

4. специфичните данни и протоколи, свързани със сигурността на информационните системи, базата данни и електронния регистър на сметките.

(3) Забраната за разгласяване и използване на информацията по ал. 1 и 2 за лично или чуждо облагодетелстване се прилага и след прекратяване на членството в управителния съвет, съответно след прекратяване на трудовите, служебните, консултантските или облигационните правоотношения.

(4) Лицата по ал. 1 подписват декларация за спазване на поверителността и служебната тайна при встъпване в длъжност или преди започване на изпълнението на възложените функции.

(5) Информация по ал. 1 и 2 може да се предоставя само в предвидените от закон случаи на органите на съдебната власт, на Българската народна банка, на Комисията за финансов надзор, на Сметната палата, на органите за противодействие на корупцията и на органите на Националната агенция за приходите при и по повод упражняване на техните законови правомощия, както и на титулярите на индивидуалните сметки и техните законни представители по реда на правилника за организацията и дейността на Фонда.

(6) Задълженията за поверителност не ограничават изискванията за публичност и прозрачност на дейността на Фонда, публикуването на годишния отчет и одитния доклад и предоставянето на обобщена информация и периодични финансови данни, които не съдържат защитена тайна за отделни лица или сделки.

Оперативно обслужване на Фонда

Чл. 14. (1) Дейността на управителния съвет и на неговия председател се подпомага от администрацията на Министерството на финансите.

(2) Администрацията по ал. 1, определена за подпомага дейността на Фонда, осъществява следните основни функции:

1. подготвя проектите на актове, отчети, доклади и друга информация, свързана с осъществяване на правомощията на управителния съвет и на председателя на съвета;

2. следи процесът по инвестиране и управление на средствата на Фонда да съответства на инвестиционната политика и стратегия на Фонда;

3. осъществява текущо наблюдение, анализ и контрол върху доходността и нивото на поетия риск и следи за спазването на законовите изисквания и на сключените договори с управителите на инвестиционни портфейли и с банките-депозитари, включително относно възнагражденията за управление на инвестиционните портфейли и таксите за депозитарни услуги;

4. подпомага воденето и поддържането на електронния регистър на индивидуалните инвестиционни сметки на правоимащите лица и отразяването на разпределената доходност по тях;

5. изготвя прогнози и разчети за разходите за консултантски услуги и необходимите административни разходи за дейността на Фонда за включването им в бюджетната процедура;

6. подготвя материалите и протоколите за заседанията на управителния съвет и организира документооборота и архива на Фонда.

Външни експерти

Чл. 15. (1) Министърът на финансите може по критерии и ред, определени от управителния съвет, да възложи на външни консултанти и експерти изпълнението на следните дейности:

1. извършване на предварителен подбор и проучване на финансови институции – кандидати за управители на инвестиционни портфейли и за банки-депозитари на Фонда;

2. подпомагане изготвянето и актуализирането на инвестиционната политика и стратегия на Фонда;

3. подпомагане определянето на структурата на инвестиционния портфейл, инвестиционния хоризонт и параметрите за измерване на доходността и допустимия риск;

4. разработване на проекти на процедури и методи за определяне, измерване, наблюдение, управление и контрол на финансовите рискове;

5. извършване на независим преглед и оценка на ефективността от управлението на активите от страна на избраните управители на инвестиционни портфейли;

6. изготвяне на актюерски, демографски, макроикономически и пазарни анализи и прогнози за нуждите на Фонда;

7. изготвяне на специализирани финансови и правни становища и проекти на документи, свързани с правомощията на управителния съвет и на неговия председател.

(2) Консултантите по ал. 3, които са физически лица, не могат да бъдат членове на управителния съвет или свързани с тях лица, както и да се намират в трудови, служебни или облигационни правоотношения с избраните управители на инвестиционни портфейли или банки-депозитари, или да са членове на техни управителни или контролни органи. Консултантите,които са юридически лица, не могат да бъдат финансови институции, избрани за управители на инвестиционни портфейли или за банки-депозитари на Фонда, както и техни свързани лица.

Разходи за оперативно и административно обслужване на Фонда

Чл. 16. Разходите за възнаграждения на членовете на управителния съвет, за консултантски услуги по чл. 15, ал. 3, за независим финансов одит и другите административни разходи, свързани с функционирането и обслужването на Фонда, са за сметка на държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на финансите.

Глава трета

ИНДИВИДУАЛНА ИНВЕСТИЦИОННА СМЕТКА И ДОБРОВОЛНИ ВНОСКИ

Индивидуална инвестиционна сметка

Чл. 17. (1) Всяко правоимащо лице е титуляр на индивидуална инвестиционна сметка във Фонда.

(2) Натрупаната стойност по индивидуалните инвестиционни сметки и дяловете по чл.19 са лично имуществено право и личен финансов актив на правоимащите лица.

(3) Индивидуалната инвестиционна сметка се открива служебно от Фонда въз основа на данните за съставения акт за раждане и единния граждански номер на правоимащото лице, получени по служебен път чрез Националния електронен регистър на актовете за гражданско състояние и Национална база данни „Население“, без да се изисква подаване на заявление от неговите родители, осиновители, настойници или попечители.

(4) Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ осигуряват на Фонда служебен електронен достъп до данните по ал. 2 при условията и по реда на Закона за гражданската регистрация и Закона за електронното управление.

(5) Не се допуска преразпределение на средства между инвестиционните сметки.

(6) Условията и редът за служебното откриване, воденето, администрирането, отчитането и закриването на индивидуалните инвестиционни сметки се уреждат с правилника за организацията и дейността на Фонда.

Доброволни парични вноски

Чл. 18. (1) Доброволни парични вноски в индивидуалната инвестиционна сметка на правоимащото лице могат да се правят единствено от:

1. родителите, осиновителите, настойниците или попечителите на правоимащото лице;

2. другите роднини по права линия без ограничение на степените, както и роднините по съребрена линия до трета степен включително на правоимащото лице, с изключение на низходящите на неговите братя и сестри;

3. работодателите на лицата по т. 1, както и работодателите на правоимащото лице след придобиване на трудова дееспособност;

4. правоимащото лице.

(2) Вноските по ал. 1 се извършват в евро по банков път по индивидуалната инвестиционна сметка на титуляря при условия и по начин, определени в правилника за организацията и дейността на Фонда. Вноските се записват и натрупват по индивидуалната инвестиционна сметка на всяко правоимащо лице към датата на постъпването им във Фонда.

(3) Всички доброволни парични вноски, постъпили по индивидуалната инвестиционна сметка, имат характер на безвъзмездно предоставяне в полза на титуляря на сметката.

(4) Вносителите нямат право на връщане, възстановяване, прихващане или разпореждане с внесените средства, нито придобиват каквито и да било права върху индивидуалната инвестиционна сметка или активите, придобити за сметка на направените вноски.

(5) Извън случаите по ал. 3, погрешно преведени суми вследствие на явна техническа грешка при платежната операция се възстановяват на платеца при условия, по ред и в срокове, определени с правилника за организацията и дейността на Фонда.

Стойност на индивидуалната инвестиционна сметка. Дялове

Чл. 19. (1) Индивидуалната инвестиционна сметка се води в евро и в дялове. Началният държавен капитал и доброволните парични вноски по сметката се отчитат в дялове и в части от дялове.

(2) Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда. Дяловете във Фонда са равни помежду си по стойност.

(3) Стойността на всички дялове и части от дялове във Фонда е равна на стойността на нетните активи на Фонда.

(4) Доходът от инвестирането на средствата на Фонда се включва при определянето на стойността на един дял.

(5) При първоначалното отчитане на средствата по индивидуалните инвестиционни сметки стойността на един дял е 1 евро.

(6) Стойността на един дял се изчислява за всеки работен ден и се обявява на официалната интернет страница на Фонда.

(7) Стойността на индивидуалната инвестиционна сметка е произведението от броя на дялове и части от дялове, водени по индивидуалната сметка, и стойността на един дял към съответната дата.

(8) Редът и начинът за оценка на активите, за определяне на нетната стойност на активите, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял, както и изискванията към воденето и администрирането на индивидуалните инвестиционни сметки се уреждат с правилника за организацията и дейността на Фонда.

Глава четвърта
ПРАВА НА ПРАВОИМАЩИТЕ ЛИЦА

Право на начален държавен капитал

Чл. 20. (1) Всяко правоимащо лице, родено през 2027 г., има безусловно и неотменимо право на начален държавен капитал в размера по чл. 3, ал. 1, а правоимащите лица, родените през следващите години, в размера, определен по ал. 3-5. Началният държавен капитал се осигурява от държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на финансите.

(2) Началният държавен капитал се превежда по индивидуалната инвестиционна сметка на правоимащото лице в срок до 30 дни от служебното получаване на данните по чл. 17, ал. 2.

(3) За децата, родени след 31 декември 2027 г., размерът на началния държавен капитал по ал. 1 се индексира ежегодно, считано от 1 януари 2028 г., с натрупване спрямо определения размер за предходната календарна година, с процента на годишната инфлация за предходната календарна година, отчетен от Националния статистически институт.

(4) Когато за предходната календарна година е отчетена нулева инфлация или дефлация, размерът на началния държавен капитал за съответната година се запазва в размера, определен за предходната календарна година.

(5) Актуализираният размер на началния държавен капитал по ал. 3 и 4 за съответната календарна година се закръглява до цяло евро и се обявява от министъра на финансите със заповед, която се публикува на официалната интернет страница на Министерството на финансите и на Фонда в срок до 31 януари на текущата година.

(6) Началният държавен капитал не представлява социална помощ по смисъла на Закона за социално подпомагане или семейна помощ по смисъла на Закона за семейни помощи за деца.

(7) Лицата, които имат право да извършат доброволни парични вноски за правоимащо лице, могат доброволно да внесат по сметка на държавния бюджет сума, равна на размера на началния държавен капитал, предоставен на правоимащото лице. Доброволното плащане не засяга правото на правоимащото лице на начален държавен капитал, не води до намаляване, възстановяване или друго изменение на средствата и дяловете по неговата индивидуална инвестиционна сметка и не поражда права за лицето, извършило плащането, върху сметката или върху активите по нея.

Право на допълнителни доброволни вноски

Чл. 21. (1) Правоимащото лице има право по неговата индивидуална инвестиционна сметка да постъпват допълнителни доброволни парични вноски по всяко време до настъпване на основанията за окончателно разпореждане по този закон.

(2) Доброволните парични вноски по ал. 1 се извършват от лицата по чл. 18, ал. 1 при условията, по реда и с правните последици, определени в този закон и в правилника за организацията и дейността на Фонда.

Право на информация

Чл. 22. (1) Правоимащото лице има право на свободен и безплатен електронен достъп чрез специализиран защитен интернет портал и мобилно приложение до актуална и подробна информация за състоянието и операциите по неговата индивидуална инвестиционна сметка.

(2) Информацията по ал. 1 включва най-малко:

1. броя на притежаваните дялове и части от дялове във Фонда и тяхната стойност към последния работен ден;

2. датата, размера, вида и вносителя на всички постъпили вноски – начален държавен капитал и доброволни парични вноски;

3. реализираната и начислена доходност от инвестирането на активите по сметката за съответните отчетни периоди и от откриването на сметката;

4. общата текуща парична равностойност на финансовите активи по сметката;

5. история на извършените корекции и възстановявания по чл. 18, ал. 6.

(3) До навършване на пълнолетие от титуляря правото на информация по ал. 1 се упражнява от неговите родители, осиновители, настойници, съответно попечители, както и от непълнолетния титуляр. След навършване на 18-годишна възраст правото се упражнява лично от титуляря или от изрично упълномощено от него лице.

(4) Електронният достъп по ал. 1 се осъществява чрез средства за електронна идентификация с високо ниво на сигурност при условията и по реда на Закона за електронната идентификация, Закона за електронното управление и приложимото право на Европейския съюз.

(5) Предоставянето на информацията и електронният достъп до нея се извършват при стриктно спазване на изискванията за защита на личните данни и на задълженията за служебна тайна по чл. 13. Редът, форматите и техническите правила за водене на регистъра и за предоставяне на електронни извлечения и справки се уреждат с правилника за организацията и дейността на Фонда.

Неприкосновеност и несеквестируемост

Чл. 23. (1) Дяловете, частите от дялове, паричните средства и натрупаната стойност по индивидуалната инвестиционна сметка, както и вземанията за тяхното изплащане, са несеквестируеми по реда на Гражданския процесуален кодекс и Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и върху тях не се допуска принудително изпълнение за частни или публични задължения на титуляря или на лицата по чл. 18, ал. 1.

(2) Върху индивидуалната инвестиционна сметка, водените по нея дялове, парични средства и вземания не могат да се налагат запори или други обезпечителни и изпълнителни мерки по реда на Гражданския процесуален кодекс, Данъчно-осигурителния процесуален кодекс или по друг закон.

(3) Забранява се прехвърлянето, учредяването на залог, особен залог, цесия, прихващане, обезпечение или каквото и да било друго обременяване или разпореждане с правата по индивидуалната инвестиционна сметка и с водените по нея дялове.

(4) Дяловете, паричните средства и вземанията по индивидуалната инвестиционна сметка не се включват в масата на несъстоятелността при производство по несъстоятелност, включително по несъстоятелност на физически лица срещу титуляря или срещу лицата по чл. 18, ал. 1.

(5) Не се допуска изтегляне, разпореждане или разходване на натрупаните средства и дялове по индивидуалната инвестиционна сметка до навършване на 60-годишна възраст от титуляря, освен в изрично предвидените в този закон случаи на наследяване при смърт на титуляря.

(6) Забранява се извършването на каквито и да било действия на разпореждане с индивидуалната инвестиционна сметка и активите по нея от страна на родителите,

осиновителите, настойниците и попечителите на титуляря, като за тези действия не може да се дава разрешение от районния съд по реда на чл. 130, ал. 3 от Семейния кодекс.

(7) Сделките, съгласията и правните действия, извършени в нарушение на ал. 3 и 6, са нищожни.

Право на изплащане

Чл. 24. (1) При навършване на 60-годишна възраст титулярят придобива право да получи изплащане на паричната равностойност на притежаваните дялове и части от дялове по неговата индивидуална инвестиционна сметка.

(2) Титулярят има право да избере един от следните начини за изплащане на натрупаната стойност по сметката:

1. еднократно изплащане на пълния размер на натрупаната стойност по посочена от него лична банкова сметка;

2. разсрочено изплащане на части за определен период.

(3) Еднократното изплащане по ал. 2, т. 1 се извършва в срок до 30 дни от подаване на писмено или електронно заявление от титуляря до Фонда, придружено с удостоверение за банковата му сметка.

(4) При разсрочено изплащане по ал. 2, т. 2 неизплатената част от натрупаната стойност продължава да се води в дялове и части от дялове по индивидуалната инвестиционна сметка и да участва в разпределението на инвестиционния доход на Фонда. Условията, редът, периодичността, минималният и максималният срок на разсрочване и начинът за определяне на размера на отделните плащания се уреждат с правилника за организацията и дейността на Фонда.

(5) След окончателното изплащане на всички натрупани средства по ал. 2 индивидуалната инвестиционна сметка на титуляря се закрива служебно.

Право на наследяване

Чл. 25. (1) При смърт на титуляря, независимо от възрастта, на която е настъпила, правата по неговата индивидуална инвестиционна сметка преминават към неговите законни наследници съгласно Закона за наследството.

(2) За наследниците не се прилага ограничението по чл. 23, ал. 5 и чл. 24, ал. 1. Всеки наследник има право на незабавно изплащане на паричната равностойност на припадащия му се дял от натрупаната стойност по индивидуалната инвестиционна сметка съобразно удостоверената му наследствена квота.

(3) Изплащането по ал. 2 се извършва в срок до 14 дни от подаване на писмено или електронно заявление от съответния наследник, придружено от удостоверение за наследници и данни за лична банкова сметка. Всеки наследник може да поиска самостоятелно изплащане на своя дял, независимо от предявяването на искания от останалите наследници.

(4) Когато наследник е малолетно или непълнолетно лице, припадащият му се наследствен дял се изплаща задължително по открита на негово име лична банкова сметка чрез неговия законен представител, съответно със съгласието на неговия попечител при спазване на чл. 130 от Семейния кодекс.

Глава пета

ИНВЕСТИРАНЕ НА АКТИВИТЕ И РАЗХОДИ ЗА СМЕТКА НА ФОНДА

Принципи и инвестиционна рамка

Чл. 26. (1) Средствата на Фонда се инвестират при спазване на принципите на сигурност, надеждност, ликвидност, диверсификация и постигане на пазарна доходност при съобразяване с дългосрочния инвестиционен хоризонт и висшия интерес на правоимащите лица.

(2) Инвестирането на средствата на Фонда се извършва от избраните управители на инвестиционни портфейли въз основа на сключените с тях договори и при спазване на инвестиционната политика и стратегия на Фонда.

(3) Инвестиционната политика и стратегия определят стратегическото разпределение на активите, целевата структура на инвестиционния портфейл, допустимите отклонения (бенчмарк коридори), правилата за ребалансиране, параметрите за допустим пазарен, кредитен и ликвиден риск, както и показателите за измерване на резултатите.

(4) Процедурите по наблюдение, управление и контрол на риска, методологията за оценка на активите и редът за текущ контрол върху дейността на управителите на инвестиционни портфейли и на банките-депозитари се уреждат с правилника за организацията и дейността на Фонда.

Допустими финансови инструменти

Чл. 27. (1) Средствата на Фонда по индивидуалните инвестиционни сметки могат да се инвестират единствено в:

1. дялове или акции на борсово търгувани фондове, които отговарят на изискванията по ал. 2 и ал. 3;

2. банкови депозити в евро при спазване на изискванията по ал. 5 – единствено за целите на поддържане на необходимата оперативна ликвидност за разплащания, извършване на плащания към правоимащите лица и техните наследници и за сетълмент на сделки.

(2) Борсово търгуваните фондове по ал. 1, т. 1 трябва кумулативно да отговарят на следните условия:

1. да са колективни инвестиционни схеми, получили разрешение за дейност съгласно Директива 2009/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа, или еквивалентни предприятия за колективно инвестиране от държави с развити капиталови пазари, спрямо които се прилага пруденциален надзор, осигуряващ защита на инвеститорите, еквивалентна на предвидената в правото на Европейския съюз;

2. дяловете или акциите им да са допуснати до търговия на регулиран пазар или многостранна система за търговия в държава членка на Европейския съюз, или на официален и редовно функциониращ регулиран пазар в държава с развит капиталов пазар;

3. за фонда да има осигурен поне един маркет-мейкър, който поддържа котировки и ликвидност през цялата борсова сесия, ограничаващи отклонението на пазарната цена от нетната стойност на активите;

4. да следват пасивна инвестиционна стратегия за проследяване (репликация) на широко диверсифициран индекс по ал. 3 чрез пълна или оптимизирана физическа репликация на компонентите на индекса.

(3) Индексите, проследявани от борсово търгувания фонд, трябва кумулативно да отговарят на следните критерии:

1. да представляват широко диверсифицирани индекси на акции на развити капиталови пазари, чийто състав осигурява балансирано отраслово разпределение и изключва концентрация в отделни емитенти;

2. администраторът на индекса да е вписан в публичния регистър на администраторите и бенчмарковете по чл. 36 от Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестиционни фондове (наричан по-нататък «Регламент (ЕС) 2016/1011»);

3. да се изчислява въз основа на публично достъпна, обективна и проверима методология с предварително установени правила за подбор, претегляне и периодично ребалансиране на компонентите.

(4) За развити капиталови пазари по смисъла на ал. 2 и 3 се смятат регулираните пазари на финансови инструменти, класифицирани като развити пазари съгласно признатите международни класификации, разработени и прилагани от доставчици на индекси и администратори на бенчмаркове, които са лицензирани или регистрирани по реда на чл. 34 от Регламент (ЕС) 2016/1011 или са администратори от трети държави, включени в публичния регистър на Европейския орган за ценни книжа и пазари по чл. 36 от Регламент (ЕС) 2016/1011.

(5) Средствата на Фонда по ал. 1, т. 2 могат да се държат като парични наличности и депозити в Българската народна банка или в банки с висок кредитен рейтинг, получили лиценз за извършване на банкова дейност в Република България или в държава – членка на Европейския съюз, включително по сметки при банката-депозитар.

Разходи за управление и инвестиционната дейност

Чл. 28. (1) Разходите, пряко свързани с управлението и съхранението на инвестиционните активи на Фонда се покриват от неговите активи, като техният общ годишен размер (коефициент на общите разходи) не може да надвишава 0,35 на сто от средната годишна нетна стойност на активите на Фонда.

(2) В коефициента на общите разходи по ал. 1 се включват:

1. възнагражденията за управление на инвестиционния портфейл на Фонда;

2. възнагражденията на банките-депозитари;

3. такси и разходи за лицензи за бенчмаркове и специализирани финансови данни, пряко необходими за управлението на инвестиционния портфейл.

(3) Средната годишна нетна стойност на активите по ал. 1 се изчислява като средноаритметична величина от дневната нетна стойност на активите на Фонда за съответната календарна година по методика, определена в правилника за организацията и дейността на Фонда.

(4) В случай че действителният размер на разходите по ал. 2 надхвърли максималния праг от 0,35 на сто, разликата над прага е за сметка на управителите на портфейли или на банките-депозитари съобразно сключените договори и не се удържа от активите на Фонда.

(5) Преките разходи по сключване и сетълмент на сделки с финансови инструменти (трансакционни разходи), включително брокерски комисиони, борсови такси и такси на клирингови и депозитарни институции, се извършват за сметка на активите на Фонда при спазване на задължението за постигане на най-добро изпълнение съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти. Трансакционните разходи не се включват в коефициента по ал. 1, отчитат се отделно и подлежат на специално оповестяване в годишния доклад за дейността и проверка при годишния независим финансов одит.

(6) Не се допуска извършването на каквито и да било други удръжки или плащания за сметка на активите на Фонда извън изрично предвидените в ал. 2 и ал. 5.

(7) Управителният съвет ежегодно, в срок до 30 ноември, одобрява прогнозен разчет за разходите по ал. 2 за следващата календарна година.

Забрана за дългово финансиране, гаранции и обременяване на активи

Чл. 29. (1) Забранява се на Фонда и на лицата, действащи за негова сметка:

1. да емитират облигации или други дългови ценни книжа;

2. да сключват договори за заем, кредит или други форми на дългово финансиране, включително маржин търговия и репо-сделки за привличане на ликвидност;

3. да предоставят заеми или парични средства на трети лица, извън допустимите банкови депозити по чл. 27, ал. 1, т. 2;

4. да издават гаранции и поръчителства или по какъвто и да е начин да поемат чужди задължения или условни пасиви;

5. да извършват къси продажби на финансови инструменти или да сключват деривативни сделки за спекулативни цели или с ливъридж ефект.

(2) Активите на Фонда не могат да се залагат, ипотекират, прехвърлят обезпечително, обременяват с тежести или да служат като обезпечение под каквато и да е форма за задължения на Фонда или на трети лица, с изключение на обичайните технически обезпечения (блокирания), изисквани съгласно правилата на регулираните пазари и клиринговите институции за сетълмент на текущи сделки с финансови инструменти.

(3) За сметка на активите на Фонда не могат да се поемат задължения извън тези, които са пряко и непосредствено необходими за сключването и изпълнението на сделките по управление на инвестициите, депозитарното обслужване и извършването на изплащанията към титулярите на индивидуалните сметки и техните наследници съгласно този закон.

(4) Сделките и правните действия, сключени или извършени в нарушение на ал. 1-3, са нищожни.

Глава шеста

УПРАВИТЕЛИ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПОРТФЕЙЛ И БАНКИ-ДЕПОЗИТАРИ

Раздел I

Общи правила

Възлагане управлението на инвестициите и съхранението на активите на Фонда

Чл. 30. (1) Фондът възлага чрез състезателни процедури:

1. управлението на активите по индивидуалните инвестиционни сметки – на управители на инвестиционния портфейл въз основа на писмен договор за дискреционно управление на инвестиционен портфейл (наричан по-нататък „Договор за управление на инвестиционния портфейл“);

2. попечителството, съхранението и депозитарния контрол върху активите на Фонда – на банки-депозитари въз основа на писмен договор за депозитарно обслужване.

(2) Изборът на управители на инвестиционния портфейл и на банки-депозитари се извършва чрез състезателни процедури при спазване на принципите на публичност, прозрачност, равнопоставеност, свободна конкуренция и недопускане на конфликт на интереси. Редът за провеждане на процедурите и редът за текущ контрол върху изпълнението на договорите се определят с този закон и с правилника за организацията и дейността на Фонда.

(3) Законът за обществените поръчки не се прилага при избора на институциите по ал. 1 и възлагането им на съответните дейности.

Откриване и провеждане на процедура за избор

Чл. 31. (1) Процедурата за избор на управител на инвестиционен портфейл и на банка-депозитар се открива с решение на управителния съвет на Фонда. Решението и обявлението за откриване на процедурата се публикуват на официалната интернет страница на Фонда и на Министерството на финансите.

(2) С решението по ал. 1 се одобряват документацията за участие и проектът на съответния договор и се определят:

1. обхватът и параметрите на мандата;

2. изискванията за допустимост към кандидатите и документите, с които се доказва съответствието с тях;

3. критериите, относителната им тежест и методиката за комплексна оценка и класиране на предложенията;

4. максималният размер на възнаграждението за съответната дейност в съответствие с чл. 28;

5. редът, начинът и крайният срок за подаване на предложенията, който не може да бъде по-кратък от 30 дни от датата на публикуване на обявлението по ал. 1;

6. срокът на валидност на предложенията.

(3) С решението по ал. 1 управителният съвет назначава оценителна комисия в нечетен състав от най-малко пет членове, включително председател и секретар, както и най-малко

двама резервни членове, и определя срока за приключване на нейната работа. В състава на комисията задължително се включват експерти с най-малко пет години професионален опит в областта на финансите, капиталовите пазари или управлението на активи.

(4) Членовете на оценителната комисия са длъжни да изпълняват функциите си добросъвестно, обективно и безпристрастно. Не може да бъде член на комисията лице, което:

1. има пряк или косвен личен, имуществен или финансов интерес от избора на конкретен кандидат;

2. е свързано лице с кандидат, с член на негов управителен или контролен орган или с ключово лице от инвестиционния му екип;

3. през последните три години преди назначаването е било в трудови, служебни, консултантски или облигационни правоотношения с кандидат за управител на инвестиционния портфейл, съответно банка-депозитар или със свързано с него лице.

(5) Обстоятелствата по ал. 4 се удостоверяват с писмена декларация от всеки член на комисията преди започване на нейната работа. При настъпване или узнаване на обстоятелство по ал. 4 съответният член е длъжен незабавно да си направи самоотвод и да уведоми председателя на управителния съвет, като на негово място се включва резервен член. Членовете на комисията подписват и декларация за спазване на поверителността и служебната тайна по чл. 14.

(6) Оценителната комисия провежда процедурата на следните последователни етапи:

1. проверка на редовността на подадените предложения и допустимостта на кандидатите спрямо приложимите изисквания и одобрената документация за участие;

2. предварително институционално проучване на допуснатите кандидати и оценка на техния оперативен, финансов, правен и репутационен профил;

3. оценка на техническите и финансовите предложения на допуснатите кандидати съгласно утвърдената методика;

4. класиране на кандидатите в низходящ ред според получената комплексна оценка.

(7) За заседанията на комисията се водят протоколи. След приключване на работата си комисията изготвя подробен мотивиран доклад, който съдържа резултатите от проверката за допустимост, мотивите за отстраняване на недопуснатите кандидати, присъдените оценки по всеки показател, окончателното класиране на кандидатите и предложение за избор на основен и резервен изпълнител. Докладът се подписва от всички членове на комисията и заедно с протоколите и цялата конкурсна документация се представя на управителния съвет.

Решение за избор и сключване на договор

Чл. 32. (1) В срок до 14 дни от получаване на доклада на оценителната комисия по чл. 31, ал. 7 управителният съвет разглежда доклада и приема решение, с което:

1. одобрява доклада на комисията и утвърждава класирането на кандидатите;

2. определя класирания на първо място кандидат за управител на инвестиционен портфейл на Фонда, съответно за банка-депозитар, както и класирания на второ място

кандидат като резервен управител на инвестиционен портфейл на Фонда, съответно резервна банка-депозитар;

3. одобрява окончателния проект на съответните договори и рамкови споразумения и възлага на председателя на управителния съвет тяхното сключване.

(2) Решението по ал. 1 се приема с квалифицирано мнозинство от две трети от всички членове на управителния съвет по чл. 11, ал. 4. Решението се мотивира, съобщава се писмено на всички участници в процедурата в тридневен срок от приемането му и се публикува на официалната интернет страница на Фонда при спазване на изискванията за защита на служебната тайна и личните данни.

(3) Управителният съвет прекратява процедурата за избор с мотивирано решение, когато:

1. не е подадено нито едно предложение за участие или няма допуснати кандидати;

2. всички подадени предложения не отговарят на приложимите изисквания или на одобрената документация за участие;

3. класираният на първо място и класираният на второ място кандидат откажат да сключат договор или отпаднат преди подписването му;

4. отпадне необходимостта от провеждане на процедурата или възникнат непредвидени обстоятелства от съществен характер, които правят невъзможно сключването или изпълнението на договора.

(4) Въз основа на решението по ал. 1 председателят на управителния съвет сключва писмен договор за управление на инвестиционния портфейл, съответно за депозитарни услуги с определения кандидат в срок до 30 дни от приемане на решението. Договорът задължително съответства на одобрения проект и на предложението на избрания кандидат, като не се допускат изменения, които водят до увеличаване на възнаграждението или промяна на съществените условия на процедурата.

(5) Ако класираният на първо място кандидат откаже да сключи договора, не представи изискуемите документи в определения срок или се установи, че е престанал да отговаря на приложимите изисквания, председателят на управителния съвет незабавно уведомява управителния съвет, който взема решение за сключване на договор с класирания на второ място резервен кандидат или за прекратяване на процедурата.

Раздел II
Управители на инвестиционния портфейл

Лице, което може да бъде управител на инвестиционния портфейл

Чл. 33. (1) За управител на инвестиционен портфейл на Фонда може да бъде избрано лице, което отговаря на следните изисквания:

1. за лице със седалище в Република България, в друга държава членка на Европейския съюз, или в друга държава страна по Споразумението за европейското икономическо пространство – притежава лиценз за извършване на дейност по управление на инвестиционни портфейли и има правото да извършва тази дейност на територията на Република България;

2. за лице със седалище в трета държава:

а) притежава валидно разрешение за извършване на дейност по управление на инвестиционни портфейли в държавата по седалището си и подлежи на ефективен текущ пруденциален надзор от компетентен орган в тази държава;

б) държавата по седалището му прилага пруденциални и надзорни стандарти, съпоставими с действащите в Европейския съюз, и не е определена от Европейската комисия като високорискова трета държава със стратегически недостатъци в режимите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, нито е включена в списъка на Европейския съюз на юрисдикциите, неоказващи съдействие за данъчни цели;

в) между Комисията за финансов надзор, Българската народна банка или Европейския орган за ценни книжа и пазари, от една страна, и компетентния надзорен орган на третата държава, от друга страна, е сключено споразумение за надзорно сътрудничество и обмен на информация, осигуряващо ефективен обмен на надзорна информация и възможност за осъществяване на контролни правомощия;

г) правният режим и приложимото законодателство в областта на несъстоятелността в третата държава осигуряват отделяне (сегрегация) на активите на клиентите от собствените активи на управителя на инвестиционния портфейл и от активите на другите негови клиенти и гарантират, че клиентските активи не се включват в масата на несъстоятелността и върху тях не се допуска принудително изпълнение за задължения на управителя, и не възпрепятстват упражняването на правата и контролните правомощия на Фонда; и

д) съответствието с изискванията по буква „г“ е надлежно удостоверено с независимо правно становище, изготвено от правоспособен адвокат с признат авторитет в съответната юрисдикция.

(2) Избраният управител на инвестиционния портфейл, както и определения резервен управител на инвестиционния портфейл по чл. 37, са длъжни да поддържат съответствие с изискванията по ал. 1 през целия срок на договора, съответно на рамковото споразумение, и незабавно, но не по-късно от три работни дни от настъпването или узнаването на съответното обстоятелство, да уведомят писмено председателя на управителния съвет на Фонда за всяка настъпила промяна.

(3) При отпадане на някое от изискванията по ал. 1 договорът за управление на инвестиционен портфейл се прекратява незабавно без предизвестие от председателя на управителния съвет след решение на управителния съвет, а управлението на активите на Фонда се прехвърля на резервния управител съгласно чл. 37.

Минимални квалификационни и институционални изисквания към управителя на инвестиционния портфейл

Чл. 34. (1) За управител на инвестиционен портфейл на Фонда може да бъде избрано лице по чл. 33, ал. 1, което отговаря на следните задължителни минимални изисквания:

1. притежава не по-малко от 10 години доказан институционален опит в управлението на активи на суверенни инвестиционни фондове, държавни резервни фондове, централни банки, пенсионни фондове или други публични институционални инвеститори;

2. управлява активи в общ размер не по-малък от 75 милиарда евро или тяхната равностойност в друга валута по референтния курс на Европейската централна банка към края на последната приключила финансова година, отчетен на индивидуална или консолидирана основа съгласно заверен годишен финансов отчет или официален надзорен отчет;

3. отговаря на високи стандарти за надеждност, добра репутация и почтеност, като:

а) срещу лицето, членовете на неговите управителни и контролни органи и ръководителите на дейността по управление на портфейла няма влезли в сила присъди за изпиране на пари, финансиране на тероризма, пазарни злоупотреби, измама или други умишлени престъпления от общ характер, освен ако са реабилитирани;

б) през последните 5 години преди подаване на заявлението за участие на лицето не са налагани с влязъл в сила акт съществени надзорни санкции, отнемане, спиране или ограничаване на лиценза за извършване на дейност по управление на портфейл от компетентен надзорен орган поради груби или системни нарушения на финансовото законодателство;

в) срещу лицето няма влезли в сила съдебни или арбитражни решения, установяващи неизпълнение на задължения за добросъвестно институционално управление на активи, причинило съществени имуществени вреди на клиенти;

4. предлага размер и структура на възнаграждение за управление, изразено в базов процент или базисни точки спрямо средната годишна стойност на управляваните активи и което е адекватно с оглед на коефициента за общи разходи по чл. 28, не съдържа скрити такси, комисиони или други облаги, и гарантира, че всички получени отстъпки и възстановени разходи от трети лица постъпват изцяло по сметката на Фонда.

(2) Наличието на обстоятелствата по ал. 1 се доказва със заверени финансови отчети, удостоверения от компетентни надзорни органи, независими одиторски доклади за контролната среда, международно признати сертификати и официални писмени декларации при условия и по ред, определени в правилника за организацията и дейността на Фонда.

(3) Кандидатите са длъжни писмено да разкрият пред оценителната комисия по чл. 31, ал. 3 всички висящи съдебни, арбитражни или административнонаказателни производства, както и започнали надзорни разследвания срещу тях с материален интерес над праг, определен в документацията за процедурата, които биха могли да окажат съществено неблагоприятно въздействие върху тяхната финансова стабилност или репутация. Оценителната комисия извършва мотивирана оценка на потенциалния оперативен и правен риск в рамките на предварителното институционално проучване.

(4) Изискванията по ал. 1, т. 1 и 2 могат да бъдат изпълнени и чрез позоваване на капацитета на дружеството майка или на финансовата група, към която принадлежи кандидатът, при условие че дружеството майка предостави безусловна и неотменима писмена гаранция за изпълнение на всички задължения по договора за управление на инвестиционния портфейл и осигури пряк достъп до своите експертни и технологични ресурси.

(5) Наличието на пряк опит в управлението на активи на суверенни инвестиционни фондове и размерът на управляваните активи над минималния праг по ал. 1, т. 2 се включват като надграждащи качествени показатели в методиката за комплексна оценка и класиране на кандидатите в състезателната процедура по избор на управител на инвестиционния портфейл.

(6) Избраният управител на инвестиционен портфейл е длъжен да поддържа съответствие с всички минимални изисквания по ал. 1 през целия срок на действие на договора за управление.

Съдържание на договора за управление на инвестиционен портфейл

Чл. 35. (1) Договорът за управление на инвестиционния портфейл се сключва в писмена форма и съдържа най-малко клаузи относно:

1. предмета и обхвата на възложения инвестиционен мандат;

2. задължението на управителя на инвестиционния портфейл да спазва инвестиционната политика и стратегия на Фонда;

3. задължението паричните средства и финансовите инструменти на Фонда да се съхраняват единствено при банки-депозитари на Фонда;

4. забрана за управителя на инвестиционния портфейл да прехвърля, залага, отдава в заем или обременява с каквито и да било тежести активите на Фонда;

5. забрана за инвестиране във финансови инструменти, емитирани от управителя на инвестиционен портфейл или от свързани с него лица, както и за извършване на сделки между Фонда и други клиентски инвестиционни портфейли на управителя на инвестиционен портфейл, освен при предварително одобрени от управителния съвет прозрачни условия и на регулиран пазар;

6. размера, структурата, начина на изчисляване и сроковете за изплащане на възнаграждението за управление в рамките на коефициента на общите разходи по чл. 28, ал. 1, както и изрично задължение на управителя на инвестиционния портфейл, че всички получени отстъпки, комисиони, стимули или възстановени такси от емитенти на борсово търгувани фондове и брокери постъпват изцяло по сметката на Фонда;

7. реда, формата, периодичността и техническите стандарти за предоставяне на ежедневна оперативна информация, както и на месечната, тримесечна и годишна отчетност пред Фонда, включително за състоянието на портфейла, извършените сделки, начислената доходност и поетия риск;

8. задължението за управителя на инвестиционния портфейл незабавно, но не по-късно от 24 часа от настъпването или узнаването, да уведоми писмено председателя на управителния съвет при констатиране на отклонения от инвестиционните ограничения, пазарни сътресения или събития, засягащи неговия лиценз, финансовото състояние или репутация;

9. осигуряването на пълен достъп за одити и проверки от управителния съвет и определени от него лица, от Министерството на финансите, Сметната палата и избрания регистриран одитор;

10. задълженията за спазване на поверителност, банкова и служебна тайна по чл. 13 и за защита на личните данни;

11. условията, сроковете и реда за изменение и прекратяване на договора, включително прекратяване с предизвестие и незабавно прекратяване без предизвестие съгласно чл. 33, ал. 3 и чл. 36, ал. 2;

12. имуществената отговорност на управителя на инвестиционния портфейл за вреди, причинени вследствие на неизпълнение на задълженията по договора съгласно ал. 3;

13. приложимото право и реда за разрешаване на спорове.

(2) Клаузите на договора не могат да противоречат на този закон, на решението на управителния съвет за избор на управител на инвестиционния портфейл и на одобрената документация за участие.

(3) Отговорността на управителя на инвестиционния портфейл по ал. 1, т. 12 обхваща всички преки и непосредствени вреди, включително претърпените загуби и пропуснатите ползи, настъпили в резултат на нарушение на инвестиционните ограничения, неправомерни разпоредителни сделки с активи на Фонда, неизпълнение на законови и договорни задължения, груба небрежност или умисъл. Уговорки, с които се изключва или предварително ограничава отговорността на управителя за груба небрежност или умисъл, са нищожни.

(4) При прекратяване на договора управителят на инвестиционен портфейл е длъжен да съдейства изцяло за организираното, сигурно и безпрепятствено прехвърляне на управлението на активите, финансовите инструменти, аналитичните регистри и документацията към новия или резервния управител на инвестиционния портфейл по чл. 37 или към банката-депозитар, без да прекъсва изпълнението на своите функции до окончателното предаване на активите.

(5) Управителният съвет може да вземе решение договорът за управление на инвестиционен портфейл да се подчинява на английското право, правото на държава – членка на Европейския съюз, на държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на друга държава – членка на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, доколкото не се дерогират императивните разпоредби на този закон, както и споровете по тълкуването, изпълнението, недействителността или прекратяването на договора да се решават от международен арбитражен съд.

Предсрочно прекратяване на договора за управление на инвестиционния портфейл

Чл. 36. (1) Договорът за управление на инвестиционния портфейл може да бъде прекратен предсрочно с писмено предизвестие от управителния съвет на Фонда чрез неговия председател, при условия и в срок, уговорени в договора, но не по-кратък от три месеца.

(2) Управителният съвет прекратява договора за управление на инвестиционния портфейл едностранно и незабавно без предизвестие, когато:

1. бъде отнет, прекратен, временно спрян или ограничен лицензът или разрешението на управителя за извършване на дейност по управление на инвестиционни портфейли, съответно при отпадане на правото му да извършва тази дейност на територията на Република България;

2. бъде открито производство по несъстоятелност, ликвидация, оздравяване или преструктуриране спрямо управителя на инвестиционния портфейл, или бъде назначен временен синдик, квестор или ликвидатор;

3. управителят на инвестиционния портфейл престане да отговаря на някое от институционалните и квалификационни изисквания по чл. 33 и чл. 34;

4. бъде констатирано съществено по преценка на управителния съвет нарушение или системно нарушение на инвестиционните ограничения и допустимите финансови инструменти по чл. 27, на забраните по чл. 29 или на инвестиционната политика и стратегия на Фонда;

5. управителят на инвестиционния портфейл задържи неправомерни стимули, комисиони или отстъпки от трети лица в нарушение на чл. 28, ал. 1, чл. 34, ал. 1, т. 5 и чл. 35, ал. 1, т. 6;

6. управителят на инвестиционния портфейл не изпълнява добросъвестно задълженията си, допусне груба небрежност или извърши умишлени действия или бездействия, които застрашават сигурността на активите на Фонда или правата на титулярите по индивидуалните инвестиционни сметки;

7. управителят на инвестиционния портфейл откаже или възпрепятства извършването на проверка, наблюдение или независим финансов одит от страна на лицата и органите по чл. 35, ал. 1, т. 9.

(3) Решението за прекратяване на договора по ал. 1 и 2 се приема от управителния съвет с квалифицирано мнозинство от две трети от всички негови членове по чл. 11, ал. 4. Въз основа на решението председателят на управителния съвет отправя писмено уведомление до управителя на инвестиционен портфейл, като договорът се смята за прекратен от момента на получаване на уведомлението. За взетото решение и прекратяването председателят на управителния съвет незабавно уведомява писмено банките-депозитари.

(4) От момента на получаване на уведомлението за прекратяване по ал. 2 управителят на инвестиционен портфейл няма право да сключва нови сделки с активи на Фонда, с изключение на неотложни операции за приключване на текущ борсов сетълмент или разпоредени от управителния съвет защитни действия. Управителят на инвестиционния портфейл е длъжен:

1. да продължи да полага грижата на добрия търговец по опазване и защита на активите на Фонда до момента на фактическото им поемане от новия или резервния управител;

2. незабавно, но не по-късно от три работни дни от получаване на уведомлението, да предаде на председателя на управителния съвет и на банката-депозитар подробен отчет за състоянието на портфейла, аналитичните регистри и цялата налична документация;

3. да окаже пълно оперативно, правно и техническо съдействие за безпрепятственото прехвърляне на управлението на активите в съответствие с плана за организиран преход.

(5) При прекратяване на договора по ал. 1 или 2 управителният съвет взема решение за възлагане на оперативното управление на активите на определения резервен управител на инвестиционния портфейл по чл. 37 или взема решение за откриване на нова състезателна процедура по чл. 31. Прекратяването на договора не може да води до прекъсване на инвестиционния процес или до спиране на операциите по индивидуалните инвестиционни сметки.

(6) При прекратяване на договора управителят на инвестиционния портфейл има право единствено на възнаграждение за реално извършеното управление, изчислено пропорционално до датата на прекратяването, както и на възстановяване на извършените преки трансакционни разходи по чл. 28, ал. 7. При прекратяване по ал. 2 управителят няма право на възнаграждение за остатъка от срока на договора, нито има право да претендира пропуснати ползи или обезщетения от прекратяването.

(7) Прекратяването на договора не засяга и не ограничава имуществената отговорност на управителя на инвестиционния портфейл за вреди и пропуснати ползи по чл. 35, ал. 3, възникнали вследствие на виновно неизпълнение, извършено преди прекратяването, нито задълженията за спазване на поверителност и служебна тайна по чл. 13.

(8) Нищожна е всяка клауза в договора за управление на инвестиционен портфейл, която изключва, ограничава или поставя под условия правото на Фонда на предсрочно или незабавно прекратяване по този член, или предвижда неустойки или обезщетения в полза на управителя на инвестиционния портфейл при прекратяване поради негово виновно неизпълнение.

Резервен управител на инвестиционния портфейл

Чл. 37. (1) При провеждането на процедурата по чл. 31 и въз основа на решението за класиране по чл. 32, ал. 1, т. 2 управителният съвет на Фонда определя класирания на второ място кандидат като резервен управител на инвестиционния портфейл за срока на действие на договора с основния управител.

(2) Въз основа на решението по чл. 32, ал. 1, т. 3 председателят на управителния съвет сключва с резервния управител на инвестиционен портфейл рамково споразумение с приложен проект на договор за управление на инвестиционния портфейл под отлагателно условие. Договорът за управление влиза в сила и поражда действие от момента на приемане на решението на управителния съвет за неговото активиране по ал. 4.

(3) Резервният управител на инвестиционен портфейл поема оперативното управление на активите на Фонда в следните случаи:

1. предсрочно или незабавно прекратяване на договора с основния управител на инвестиционния портфейл на някое от основанията по чл. 36, ал. 1 или 2;

2. отнемане, прекратяване, временно спиране или ограничаване на лицензa или разрешението на основния управител на инвестиционния портфейл, съответно при отпадане на правото му законосъобразно да предоставя инвестиционни услуги на територията на Република България;

3. откриване на производство по несъстоятелност, ликвидация, оздравяване или преструктуриране спрямо основния управител на инвестиционния портфейл, или назначаване на квестор, временен синдик или ликвидатор;

4. преобразуване на основния управител на инвестиционния портфейл, което води до прекратяването му без правоприемство, засяга съществено изпълнението на инвестиционния мандат или не е одобрено от компетентния надзорен орган и управителния съвет на Фонда;

5. настъпване на обективна и проверима фактическа или правна невъзможност от страна на основния управител на инвестиционния портфейл да изпълнява задълженията си по управление на портфейла за период, по-дълъг от пет последователни работни дни, която не може да бъде преодоляна чрез прилагане на неговия план за непрекъснатост на дейността;

6. възникване на непосредствена опасност от увреждане на активите на Фонда вследствие на груби по преценка на управителния съвет нарушения или на системни нарушения на инвестиционната политика и стратегия, инвестиционните ограничения по чл. 27 или забраните по чл. 29 от страна на основния управител на инвестиционния портфейл.

(4) При настъпване на някое от обстоятелствата по ал. 3 управителният съвет приема мотивирано решение с квалифицирано мнозинство от две трети от всички негови членове за активиране на управлението от резервния управител на инвестиционен портфейл. Въз основа на решението председателят на управителния съвет незабавно изпраща писмено уведомление до:

1. основния управител на инвестиционния портфейл – за прекратяване на оперативните му правомощия по сключване на нови сделки и предаване на управлението съгласно чл. 35, ал. 4 и чл. 36, ал. 4;

2. резервния управител на инвестиционния портфейл – за настъпване на отлагателното условие и поемане на оперативното управление на портфейла;

3. банката-депозитар – за преустановяване на изпълнението на нареждания от основния управител на инвестиционния портфейл и за осигуряване на оперативен достъп до сметките и активите на Фонда за резервния управител на инвестиционния портфейл;

4. Министерството на финансите.

(5) В срок до три работни дни от получаване на уведомлението по ал. 4, т. 1 основният управител на инвестиционния портфейл е длъжен да предаде на резервния управител, на председателя на управителния съвет и на банката-депозитар подробен отчет за състоянието на портфейла, аналитичните регистри и цялата документация съгласно плана за организиран преход. Резервният управител на инвестиционния портфейл встъпва в управлението на портфейла незабавно след осигуряване на оперативния достъп от банката-депозитар, като преходът се осъществява без прекъсване на инвестиционния процес и без засягане на правата по индивидуалните инвестиционни сметки.

(6) Резервният управител на инвестиционен портфейл е длъжен да поддържа съответствие с изискванията по чл. 33 и чл. 34 през целия срок на рамковото споразумение и незабавно да уведоми председателя на управителния съвет при настъпване на промяна в

неговия лицензионен, финансов или правен статус. При отпадане на изискванията рамковото споразумение се прекратява с решение на управителния съвет.

(7) Резервният управител осъществява управлението на инвестиционния портфейл за остатъка от срока на първоначалния инвестиционен мандат или за определен срок до провеждането на нова състезателна процедура за избор на управител на инвестиционния портфейл, съобразно решението на управителния съвет по ал. 4.

Раздел III

Банки-депозитари

Лице, което може да бъде банка-депозитар

Чл. 38. (1) За банка-депозитар на Фонда може да бъде избрана кредитна институция, която отговаря на следните изисквания:

1. за кредитна институция със седалище в Република България или в друга държава – членка на Европейския съюз, или в държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство – притежава банков лиценз, издаден от Българската народна банка или от компетентен орган на друга държава членка, включващ право за извършване на дейност като депозитарна или попечителска институция и има правото да предоставя депозитарни, попечителски и инвестиционни услуги на територията на Република България;

2. за кредитна институция със седалище в трета държава:

а) притежава валиден банков лиценз за извършване на дейност като кредитна, депозитарна и попечителска институция в държавата по седалището си и подлежи на ефективен текущ пруденциален надзор от компетентния орган в тази държава;

б) държавата по седалището ѝ прилага пруденциални, капиталови и надзорни стандарти, съпоставими с действащите в Европейския съюз, и не е определена от Европейската комисия като високорискова трета държава със стратегически недостатъци в режимите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, нито е включена в списъка на Европейския съюз на юрисдикциите, неоказващи съдействие за данъчни цели;

в) между Българската народна банка, Комисията за финансов надзор или Европейския орган за ценни книжа и пазари, от една страна, и компетентния надзорен орган на третата държава, от друга страна, е сключено двустранно или многостранно споразумение за надзорно сътрудничество и обмен на информация, осигуряващо пълен достъп до надзорни данни и възможност за ефективно упражняване на контролни правомощия;

г) правният режим и приложимото законодателство в областта на банковото дело, преструктурирането и несъстоятелността в третата държава осигуряват отделяне (сегрегация) на клиентските активи от собствените активи на банката и от активите на други клиенти и гарантират, че активите на Фонда не се включват в масата на несъстоятелността или в периметъра на мерките по преструктуриране и резолюция, и изключват насочване на принудително изпълнение или прихващане за задължения на банката; и

д) съответствието с изискванията по буква „г“ е надлежно удостоверено с независимо правно становище, изготвено от правоспособен адвокат с признат авторитет в съответната юрисдикция.

(2) Избраната основна банка-депозитар, както и определената резервна банка-депозитар по чл. 42, са длъжни да поддържат съответствие с изискванията по ал. 1 през целия срок на договора, съответно на рамковото споразумение, и незабавно, но не по-късно от три работни дни от настъпването или узнаването на съответното обстоятелство, да уведомят писмено председателя на управителния съвет на Фонда за всяка настъпила промяна.

(3) При отпадане на някое от изискванията по ал. 1 спрямо основната банка-депозитар договорът за депозитарно обслужване се прекратява незабавно без предизвестие с решение на управителния съвет, а съхранението и депозитарният контрол върху активите на Фонда се прехвърлят към резервната банка-депозитар съгласно чл. 44.

(4) Функциите на банка-депозитар на Фонда могат да бъдат възложени и на Българската народна банка въз основа на договор съгласно Закона за Българската народна банка, без да се прилагат изискванията по ал. 1 – 3.

Минимални квалификационни, финансови и оперативни изисквания към банката-депозитар

Чл. 39. (1) Извън случая по чл. 38, ал. 4, за банка-депозитар на Фонда може да бъде избрана кредитна институция по чл. 38, ал. 1, която отговаря на следните задължителни минимални изисквания:

1. притежава не по-малко от 10 години доказан институционален опит в предоставянето на комплексни депозитарни и попечителски услуги за активи на суверенни инвестиционни фондове, държавни резервни фондове, централни банки, пенсионни фондове, колективни инвестиционни схеми или други публични институционални инвеститори;

2. притежава дългосрочен кредитен рейтинг не по-нисък от високия инвестиционен клас „A-“ по скалата на Standard & Poor's или Fitch Ratings, „A3“ по скалата на Moody's, или еквивалентен рейтинг, присъден от друга международно призната агенция за кредитен рейтинг, регистрирана в Европейския орган за ценни книжа и пазари;

3. отговаря на най-високи стандарти за надеждност, финансова стабилност и безупречна пазарна репутация, като:

а) срещу институцията, членовете на нейните управителни и контролни органи и ръководителите на депозитарното подразделение няма влезли в сила присъди за престъпления против финансовата или банковата система, изпиране на пари, финансиране на тероризма, измама или пазарни злоупотреби, освен ако са реабилитирани;

б) през последните пет години преди подаване на предложението за участие на банката не са налагани с влязъл в сила акт съществени надзорни санкции, ограничаване или спиране на депозитарния или банковия лиценз от компетентен надзорен орган поради системни нарушения на правилата за защита на клиентски активи;

в) срещу институцията няма влезли в сила съдебни или арбитражни решения, установяващи виновно неизпълнение на задължения по попечителство, сетълмент или съхранение на активи, причинило съществени имуществени вреди на клиенти;

4. предлага прозрачна и обоснована структура на възнаграждението за депозитарни и попечителски услуги, което е адекватно на ограниченията па разходите по чл. 28 и не съдържа скрити комисиони или трансакционни надценки.

(2) Наличието на обстоятелствата по ал. 1 се удостоверява със заверени финансови отчети, официални удостоверения от компетентни надзорни органи, независими одиторски доклади, международни сертификати, рейтингови присъждания и надлежни декларации при условия и по ред, определени в правилника за организацията и дейността на Фонда и документацията за провеждане на процедурата.

(3) Кандидатите са длъжни писмено да декларират пред оценителната комисия по чл. 31, ал. 3 всички висящи съдебни, арбитражни, надзорни или административнонаказателни производства срещу тях с материален интерес над праг, определен в документацията за участие. Оценителната комисия извършва мотивирана оценка на риска в рамките на предварителното институционално проучване.

(4) Изискванията по ал. 1, т. 1, 2 и 3 могат да бъдат изпълнени и чрез позоваване на капацитета и кредитния рейтинг на дружеството майка или на финансовата група, към която принадлежи кандидатът, при условие че дружеството майка предостави безусловна, неотменима и платима при първо писмено поискване банкова гаранция за изпълнение на всички задължения и отговорности на банката-депозитар по договора с Фонда.

(5) Размерът на съхраняваните активи, по-високият кредитен рейтинг и опитът в депозитарно обслужване на публични суверенни институции се включват като надграждащи качествени показатели в методиката за комплексна оценка и класиране на кандидатите в състезателната процедура.

Функции и задължения на банката-депозитар

Чл. 40. (1) Банката-депозитар осъществява попечителство и съхранение на всички финансови инструменти и парични средства на Фонда, като:

1. открива и води отделни попечителски сметки за финансовите инструменти и отделни парични сметки в евро и други допустими валути на името на Фонда;

2. държи под попечителство всички финансови инструменти, които могат да бъдат регистрирани по сметка за финансови инструменти, открита в книгите на депозитаря, както и всички финансови инструменти, които могат да му бъдат физически предадени;

3. проверява собствеността на Фонда върху всички останали активи въз основа на предоставени официални документи и външни доказателства и поддържа актуален електронен регистър за тях;

4. осигурява надеждното извършване и потвърждаване на сетълмента на сделките с финансови инструменти, наредени от управителя на инвестиционния портфейл;

5. администрира и събира своевременно всички доходи от корпоративни събития, дивиденти, лихви, главници и други плащания, произтичащи от притежаваните финансови инструменти, и ги заверява незабавно по паричната сметка на Фонда.

(2) Банката-депозитар осъществява цялостно наблюдение и контрол върху паричните потоци на Фонда, като следи за:

1. своевременното и пълно постъпване по сметките на Фонда на началния държавен капитал, допълнителните доброволни парични вноски и всички приходи от разпореждане с активи;

2. извършването на плащания и преводи от сметките на Фонда единствено за сетълмент на допустими инвестиционни сделки, за изплащане на дължимите суми към правоимащите лица и техните наследници съгласно чл. 24 и чл. 25, или за покриване на нормативно установените разходи по чл. 28, ал. 2 и 7;

3. правилното и незабавно разграничаване на всички парични средства и недопускане на тяхното смесване със собствените средства на депозитаря, на управителя на портфейла или на други клиенти.

(3) Банката-депозитар осъществява независими контролни функции по отношение на инвестиционната дейност на Фонда, като:

1. проверява и контролира съответствието на нарежданията на избрания управител на инвестиционния портфейл с разпоредбите на този закон, инвестиционна политика и старетигя на Фонда, допустимите финансови инструменти по чл. 27 и забраните по чл. 29 преди тяхното изпълнение или сетълмент;

2. отказва изпълнението или блокира всяка сделка или разпореждане, които нарушават установените законови и договорни ограничения, и незабавно уведомява писмено председателя на управителния съвет на Фонда;

3. проверява коректността на изчисляването на нетната стойност на активите и стойността на един дял на Фонда;

4. следи възнагражденията за управление и депозитарните такси да не надвишават коефициента на общите разходи по чл. 28, ал. 1.

(4) Банката-депозитар е длъжна да предоставя на специализираната администрация на в Министерството на финансите, обслужваща Фонда, ежедневна информация и извлечения за салда, наличности, корпоративни събития и сетълмент операции, както и пълен месечен отчет и опис на всички активи на Фонда до 5-о число на месеца, следващ отчетния.

(5) Контролните функции и функциите по наблюдение на паричните потоци по ал. 2 и 3 не могат да бъдат делегирани на трети лица. Банката-депозитар може да делегира функции по съхранение и попечителство по ал. 1, т. 2 на трети лица (поддепозитари) единствено при спазване на следните кумулативни условия:

1. делегирането е продиктувано от обективни причини, свързани с трансграничното съхранение на финансови инструменти на международни пазари;

2. третото лице подлежи на ефективно пруденциално регулиране и надзор и притежава призната квалификация и ресурси за извършване на попечителска дейност;

3. третото лице прилага правила за пълна сегрегация на клиентските финансови инструменти и защита при несъстоятелност, еквивалентни на предвидените в този закон;

4. банката-депозитар упражнява постоянен текущ надзор и периодичен одит върху дейността на поддепозитаря;

5. делегирането не ограничава и не изключва пълната имуществена отговорност на банката-депозитар пред Фонда.

Сегрегация, неприкосновеност и защита на активите

Чл. 41. (1) Финансовите инструменти и паричните средства на Фонда се водят по отделни сметки, открити на името на Фонда, като се отделят изцяло от собствените активи на банката-депозитар и от активите на всички други нейни клиенти.

(2) Забранява се на банката-депозитар, както и на всеки оправомощен поддепозитар:

1. да използва за собствена сметка или за сметка на трети лица финансовите инструменти и паричните средства на Фонда, включително чрез продажба, заем на ценни книжа, репо-сделки или обратно изкупуване;

2. да учредява залог или друго обезпечение върху активите на Фонда, с изключение на обичайните технически блокирания, изисквани съгласно правилата на централни депозитари и клирингови къщи за финализиране на текущ сетълмент;

3. да извършва прихващане на свои вземания към Фонда, към управителя на инвестиционния портфейл или към трети лица срещу паричните средства или финансовите активи на Фонда, както и да упражнява право на задържане върху тях под какъвто и да е предлог.

(3) Активите на Фонда, съхранявани при банката-депозитар или делегирано трето лице, не отговарят за задълженията на депозитаря или поддепозитаря към техни кредитори.

(4) В случай на откриване на производство по несъстоятелност, ликвидация, оздравяване, преструктуриране или друго подобно производство спрямо банката-депозитар или неин поддепозитар, както и при поставянето им под специален надзор или назначаване на квестор, синдик или временен администратор, активите на Фонда, включително всички държани парични средства и финансови инструменти:

1. не се включват в масата на несъстоятелността и не подлежат на осребряване или разпределение между кредиторите на банката;

2. не се засягат от мерки по обезценяване, преобразуване на задължения или мораториум върху плащанията;

3. подлежат на незабавно и безусловно предаване и прехвърляне към резервната банка-депозитар или към посочена от управителния съвет нова банка-депозитар в срок не по-дълъг от пет работни дни от съответния акт или искане на председателя на управителния съвет.

(5) Всички сделки, актове, споразумения и клаузи, които противоречат на ал. 1 – 4, са нищожни.

Договор за депозитарно обслужване и рамково споразумение с резервната банка-депозитар

Чл. 42. (1) Въз основа на решението по чл. 32, ал. 1 председателят на управителния съвет сключва писмен договор за депозитарно обслужване с основната банка-депозитар в срок до 30 дни от приемане на решението. Договорът съдържа задължително клаузи относно:

1. предмета и обхвата на депозитарните, попечителските и контролните услуги на банката-депозитар;

2. правилата за сегрегация на активите и забраните за ползване, залог, прихващане и задържане;

3. условията, техническите стандарти и задължителните споразумения за ниво на обслужване, регламентиращи сроковете за сетълмент, потвърждаване на операции и разплащания;

4. размера, методиката на изчисляване и начините на плащане на депозитарното възнаграждение в съответствие с чл. 28;

5. реда, форматите и честотата за обмен на информация и отчетност пред Министерството на финансите и управителя на инвестиционния портфейл;

6. задължението за незабавно писмено уведомяване на Фонда в срок до 24 часа при възникване на грешки, надзорни мерки, киберинциденти или правни спорове;

7. осигуряването на пълен и непрепятстван достъп за проверки и одит на документацията, сметките и системите от страна на управителния съвет, Министерството на финансите, Сметната палата и избрания регистриран одитор;

8. имуществената отговорност за вреди и реда за пълно обезщетяване съгласно чл. 43;

9. задълженията за поверителност, банкова и служебна тайна и за защита на личните данни;

10. условията и реда за предсрочно прекратяване на договора и задължението за изпълнение на плана за организиран преход към резервната банка-депозитар;

11. приложимото право и компетентната юрисдикция за решаване на спорове.

(2) Едновременно със сключването на договора по ал. 1 председателят на управителния съвет сключва писмено рамково споразумение с резервната банка-депозитар. Рамковото споразумение съдържа предварително съгласувани и фиксирани параметри на договора за депозитарно обслужване, клаузи за поддържане на постоянна оперативна готовност за поемане на функциите, правила за периодичен преглед на съответствието с минималните изисквания и условен срок за автоматично или незабавно активиране при условията на чл. 44.

(3) Управителният съвет може да вземе решение договорът за депозитарно обслужване и рамковото споразумение да се подчиняват на българското право или на правото на друга държава – членка на Европейския съюз, на държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на държава – членка на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, доколкото не се дерогират императивните разпоредби на този закон, както и споровете по тях да бъдат отнесени за решаване пред компетентен международен арбитражен съд.

Имуществена отговорност на банката-депозитар

Чл. 43. (1) Банката-депозитар отговаря имуществено пред Фонда и пред правоимащите лица за всички вреди, настъпили в резултат на неизпълнение, неточно или забавено изпълнение на нейните законови и договорни задължения.

(2) При загуба на финансов инструмент, държан под попечителство от банката-депозитар или от оправомощен поддепозитар, банката-депозитар е длъжна незабавно и без необосновано забавяне да върне на Фонда финансов инструмент от същия вид и емисия или да преведе паричната му равностойност по паричната сметка на Фонда, изчислена по справедлива пазарна стойност към датата на възстановяването.

(3) Банката-депозитар се освобождава от отговорност по ал. 2 единствено ако докаже по категоричен начин, че загубата е настъпила в резултат на непреодолима сила или външно събитие извън нейния разумен контрол, чиито последици са били неизбежни въпреки полагането на цялата дължима професионална грижа.

(4) Извън случаите по ал. 2 банката-депозитар отговаря за всички преки и непосредствени вреди, включително претърпени загуби и пропуснати ползи, причинени на Фонда вследствие на небрежност, измама, умишлено неизпълнение, неправомерно разпореждане, грешки при сетълмент или неизпълнение на контролните ѝ функции.

(5) Делегирането на функции по съхранение и попечителство на трето лице поддепозитар по реда на чл. 40, ал. 5 не засяга и не ограничава имуществената отговорност на банката-депозитар по ал. 1 – 4. Банката-депозитар отговаря за действията и бездействията на всеки поддепозитар като за свои собствени действия.

(6) Нищожна е всяка клауза в договора за депозитарно обслужване или в споразумение с трето лице, с която се изключва, прехвърля, обуславя или предварително ограничава имуществената отговорност на банката-депозитар.

Прекратяване на договора и активиране на резервната банка-депозитар

Чл. 44. (1) Договорът за депозитарно обслужване може да бъде прекратен предсрочно с писмено предизвестие от управителния съвет на Фонда чрез неговия председател, при условия и в срок, уговорени в договора, но не по-кратък от три месеца, при условие че е осигурено непрекъснато поемане на функциите от резервната банка-депозитар или от новоизбрана банка-депозитар.

(2) Управителният съвет прекратява договора за депозитарно обслужване едностранно и незабавно без предизвестие, когато:

1. бъде отнет, прекратен, временно спрян или ограничен лицензът на банката-депозитар за извършване на банкова дейност, дейност като попечител/депозитар или дейност с финансови инструменти, съответно при отпадане на правото ѝ да предоставя тези услуги на територията на Република България;

2. бъде открито производство по несъстоятелност, ликвидация, оздравяване, преструктуриране или резолюция спрямо банката-депозитар, или бъде назначен временен администратор, синдик, ликвидатор или квестор;

3. банката-депозитар престане да отговаря на някое от приложимите към нея изисквания на този закон, включително при спадане на кредитния ѝ рейтинг под изискуемия минимален инвестиционен клас;

4. бъде констатирано съществено, повторно или системно неизпълнение на функциите по съхранение, сетълмент или депозитарен контрол, или нарушаване на правилата за сегрегация на активите;

5. настъпи сериозен киберинцидент, срив в оперативните системи или непреодолима фактическа пречка, която застрашава сигурността на активите на Фонда или преустановява изпълнението на депозитарните функции за повече от два последователни работни дни;

6. банката-депозитар откаже, възпрепятства или забави извършването на независим финансов одит или контролна проверка от управителния съвет, Министерството на финансите или Сметната палата.

(3) Решението за прекратяване на договора по ал. 1 и 2 се приема от управителния съвет с квалифицирано мнозинство от две трети от всички негови членове. С решението за прекратяване управителният съвет задължително взема решение за активиране на рамковото споразумение и незабавно възлагане на функциите на определената резервна банка-депозитар. Въз основа на решението председателят на управителния съвет незабавно издава заповед за прехвърляне на активите и писмено уведомява основната банка, резервната банка, управителя на инвестиционния портфейл и Министерския съвет.

(4) От момента на получаване на уведомлението за прекратяване по ал. 2 основната банка-депозитар:

1. няма право да извършва каквито и да било разпоредителни операции с активи на Фонда, освен неотложни действия по финализиране на вече стартирал борсов сетълмент или защитни мерки, изрично разпоредени от председателя на управителния съвет;

2. е длъжна в срок не по-дълъг от пет работни дни да прехвърли всички държани парични наличности, финансови инструменти, попечителски регистри, бази данни и пълна архивна документация към резервната банка-депозитар;

3. е длъжна да окаже пълно оперативно, технологично и правно съдействие за безпрепятствено завършване на прехода съгласно утвърдения план за организиран преход, без право на задържане или обуславяне на прехвърлянето с предварителни плащания.

(5) В случай че резервната банка-депозитар бъде активирана като основна банка-депозитар по реда на ал. 3, управителният съвет на Фонда в срок до три месеца открива нова състезателна процедура по реда на чл. 31 за избор на нова резервна банка-депозитар.

(6) При предсрочно прекратяване на договора основната банка-депозитар има право единствено на възнаграждение за реално извършените депозитарни услуги, изчислено пропорционално до датата на окончателното прехвърляне на активите. При прекратяване поради виновно неизпълнение по ал. 2 банката няма право на обезщетение за прекратяването или пропуснати ползи за остатъка от срока на договора.

План за организиран преход и непрекъсваемост на депозитарното обслужване

Чл. 45. (1) Банката-депозитар изготвя подробен план за организиран преход и непрекъсваемост на дейността, който се одобрява от управителния съвет на Фонда като неразделна част от договора за депозитарно обслужване.

(2) Планът по ал. 1 урежда:

1. техническите протоколи и сигурните комуникационни канали за трансфер на данни, електронни регистри и история на операциите към резервната или новоизбрана банка-депозитар;

2. процедурите за прехвърляне на подсметките и наличностите в международните и местните централни депозитари или други приложими сетълмент системи;

3. задължението за паралелна работа и оперативно съгласуване на салдата до пълното валидиране на миграцията на данните;

4. мерките за гарантиране, че преходният процес няма да доведе до прекъсване на инвестиционната дейност, спиране на регулярните плащания към правоимащите лица или възникване на сетълмент рискове за активите на Фонда.

(3) Всички разходи, свързани с изпълнението на плана за организиран преход при предсрочно прекратяване поради неизпълнение, са изцяло за сметка на неизправната банка-депозитар.

Глава седма
ДАНЪЧЕН РЕЖИМ

Данъчно третиране

Чл. 46. Данъчното третиране на Фонда, на доходите от инвестиране на неговите активи, на средствата по индивидуалните инвестиционни сметки, на доброволните вноски по чл. 18 и на получаването и изплащането на средства при навършване на възраст или наследяване се определя при условията и по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане, Закона за данъците върху доходите на физическите лица и Закона за местните данъци и такси.

Глава осма
ОТЧЕТНОСТ И ПУБЛИЧНОСТ

Отчетност и контрол

Чл. 47. (1) Фондът изготвя годишен финансов отчет и годишен доклад за дейността си до 31 март на годината, следваща отчетната година.

(2) Годишният финансов отчет на Фонда подлежи на независим финансов одит от регистриран одитор, избран по реда на чл. 9, т. 8.

(3) Годишният финансов отчет, одиторският доклад и годишният доклад за дейността на Фонда се приемат от управителния съвет и се внасят в Министерския съвет и в Сметната палата в срок до 31 май на съответната година.

Публичност и прозрачност

Чл. 48. (1) Фондът поддържа официална интернет страница, на която публикува:

1. правилника за организацията и дейността на Фонда;

2. ежедневно изчислената нетна стойност на активите на Фонда и стойността на един дял съгласно чл. 19, ал. 6;

3. периодични бюлетини за структурата на инвестиционния портфейл, постигнатата доходност и поетия риск;

4. годишния доклад за дейността, годишния финансов отчет и одитния доклад;

5. обявленията и документациите за провежданите състезателни процедури по избор на управители на инвестиционни портфейли и банки-депозитари, както и решенията за класиране и избор;

6. актуалния размер на началния държавен капитал след годишната индексация съгласно чл. 20, ал. 5.

(2) Публикуването на информацията по ал. 1 се извършва при спазване на задълженията за служебна тайна по чл. 13 и правилата за защита на личните данни.

(3) Периодичността на бюлетините по ал. 1, т. 3 и тяхното съдържание, както и допълнителни правила за оповестяване на документите и информацията по тази глава се определят в правилника за организацията и дейността на Фонда.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „Банка-депозитар“ е кредитна институция, избрана по реда на този закон от Фонда за съхранение и попечителство на неговите активи и за извършване на депозитарни и контролни услуги, с която е сключен договор за депозитарни услуги, съответно рамково споразумение за резервна банка-депозитар;

2. „Група предприятия“ са предприятието майка и всички негови преки и непреки дъщерни предприятия съгласно Закона за счетоводството;

3. „Значително влияние“ е правомощието за участие във вземането на решения относно финансовата, оперативната или инвестиционната политика на дадено лице, без това правомощие да съставлява контрол по смисъла на т. 5, включително притежаването на 10 или повече на сто от капитала или правата на глас или наличието на представители в управителните или инвестиционните органи;

4. „Инвестиционен портфейл“ означава съвкупността от финансови инструменти, парични средства и други финансови активи, притежавани от Фонда и държани с инвестиционна цел за целите на акумулиране на капитал в индивидуалните инвестиционни сметки;

5. „Индивидуална инвестиционна сметка“ е персонална сметка, открита и водена служебно във Фонда на името на правоимащото лице, по която се отчитат началният държавен капитал, доброволните парични вноски, притежаваните дялове и части от дялове от нетните активи на Фонда, както и начислената доходност;

6. „Контрол“ е налице, когато едно физическо или юридическо лице (контролиращ):

а) притежава пряко, чрез дъщерни дружества или по силата на споразумение с други лица повече от половината от правата на глас в общото събрание на друго юридическо лице;

б) има право да назначава или освобождава пряко или непряко повече от половината от членовете на управителния или контролния орган на друго юридическо лице;

в) има право да упражнява решаващо влияние върху търговската, финансовата или оперативната дейност и решенията на друго лице по силата на договор, учредителен акт, устав или фактически отношения;

г) самостоятелно контролира повече от половината от правата на глас в друго юридическо лице по силата на договор с други акционери или съдружници;

7. „Нетна стойност на активите“ е стойността на всички активи на Фонда, оценени съгласно този закон и правилника за организацията и дейността на Фонда, намалена със стойността на всички негови задължения, включително начислените разходи за възнаграждения за управление на инвестиционния портфейл, депозитарни услуги, лицензионни такси, задължения по сетълмент на сделки с финансови инструменти и други финансови пасиви към датата, за която се извършва изчисляването;

8. „Свързани лица“ са:

а) лицата, едното от които контролира пряко или косвено другото лице или негово дъщерно дружество;

б) лицата, чиято дейност се контролира пряко или косвено от общо трето лице – физическо или юридическо лице, или група предприятия;

в) лицата, които съвместно контролират трето лице или предприятие;

г) дружествата, които принадлежат към една и съща група предприятия, включително дружеството майка, неговите преки и непреки дъщерни дружества и дружествата под общ контрол;

д) лицата, които са сключили изрично или мълчаливо, писмено или устно споразумение, или действат съгласувано за упражняване на контрол или значително влияние върху трето лице;

е) членовете на управителните и контролните органи на управителя на инвестиционен портфейл, неговите законни представители, прокуристи, членовете на неговия инвестиционен комитет и ключовите портфолио мениджъри, участващи пряко във вземането на инвестиционни решения за сметка на Фонда;

ж) съпрузите, лицата във фактическо съжителство, роднините по права линия без ограничение на степените, роднините по съребрена линия до трета степен включително и роднините по сватовство до втора степен включително;

з) лицата, които участват пряко или косвено в управлението, контрола или капитала на друго лице, поради което между тях могат да се уговарят условия, различни от обичайните търговски и пазарни условия;

9. „Системно нарушение“ е, по преценка на управителния съвет:

а) извършването от управител на инвестиционния портфейл или от банка-депозитар, на три или повече отделни нарушения на този закон, приложимото европейско и национално финансово законодателство, на инвестиционната политика и стратегия на Фонда или на сключения договор в рамките на 12 последователни месеца, независимо дали са от един и същи вид;

б) всяка поредица от действия или бездействия, която произтича от структурен или траен недостатък в системите за вътрешен контрол, управление на риска, информационна сигурност или оперативна непрекъснатост на управител на инвестиционния портфейл или на банка-депозитар, водеща до системно превишаване на лимитите за риск, нарушаване на

правилата за отчетност или поставяне в непосредствена опасност на активите на Фонда или на правата на оправомощените лица;

10. „Управител на инвестиционния портфейл“ е финансова институция, избрана от Фонда по реда на този закон и страна по договор за управление на инвестиционния портфейл, съответно страна по рамково споразумение за резервен управител на инвестиционния портфейл;

11. „Финансови инструменти“ са финансовите инструменти по смисъла на чл. 4 от Закона за пазарите на финансови инструменти;

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. В Закона за корпоративното подоходно облагане (обн., ДВ, бр. 105 от 2006 г.; ...) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 2 се създава ал. 6:

„(6) Национален фонд „Бъдеще“, създаден със Закона за Национален фонд „Бъдеще“, не е данъчно задължено лице за дейността по акумулиране и инвестиране на средствата по индивидуалните инвестиционни сметки, доколкото тази дейност се извършва при условията на посочения закон. Това не засяга задълженията за удържане и внасяне на данъци при източника, когато такива възникват по този закон.“

2. В чл. 204, ал. 1 се създава т. 5:

„5. разходите за доброволни парични вноски, извършени от работодатели по индивидуалните инвестиционни сметки на правоимащите лица при условията и по реда на Закона за Национален фонд „Бъдеще“.“

3. В чл. 207 се създава ал. 4:

„(4) Данъчно задължени лица за данъка по чл. 204, ал. 1, т. 5 са работодателите, извършващи разходите по тази разпоредба.“

4. Създава се чл. 208а:

„Чл. 208а. (1) Освобождават се от облагане с данък върху разходите разходите по чл. 204, ал. 1, т. 5 в размер до 50 евро месечно за всяко правоимащо лице, по чиято индивидуална инвестиционна сметка работодателят е извършил доброволни парични вноски.

(2) Освобождаването по ал. 1 се прилага, когато към края на месеца, през който са начислени разходите, данъчно задълженото лице няма подлежащи на принудително изпълнение публични задължения. За целите на изречение първо не са налице задължения, когато към този момент те не са отразени в данъчно-осигурителната сметка или не са отразени като предявени за принудително изпълнение в Националната агенция за приходите.

(3) Когато разходите по ал. 1 превишават 50 евро месечно за едно правоимащо лице, с данък върху разходите се облага само превишението, при условие че е изпълнено изискването по ал. 2.

(4) Когато не е изпълнено изискването по ал. 2, с данък върху разходите се облага целият размер на разходите по чл. 204, ал. 1, т. 5, начислени през съответния месец.

(5) За целите на този член разходите за доброволни парични вноски се определят поотделно за всяко правоимащо лице, независимо от броя на правоимащите лица, в чиято полза работодателят извършва вноски.“

5. Създава се чл. 213а:

„Чл. 213а. Данъчната основа за определяне на данъка върху разходите по чл. 204, ал. 1, т. 5 е сумата от превишенията и облагаемите разходи, определени за отделните месеци на календарната година по реда на чл. 208а, ал. 3 и 4.“

6. В чл. 216 се създава ал. 3:

„(3) Данъчната ставка на данъка върху разходите по чл. 204, ал. 1, т. 5 е 10 на сто.“

§ 3. В Закона за данъците върху доходите на физическите лица (обн., ДВ, бр. 95 от 2006 г.; ...) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 13, ал. 1 се създава т. 30:

„30. началният държавен капитал, предоставен по реда на Закона за Национален фонд „Бъдеще“, увеличението на стойността на дяловете и частите от дялове по индивидуалните инвестиционни сметки във Фонда, както и сумите, получени при изплащане по чл. 24 или при наследяване по чл. 25 от същия закон, включително частта, съответстваща на доброволните парични вноски;“,

2. Създава се чл. 19а:

„Данъчно облекчение за доброволни парични вноски в Национален фонд „Бъдеще“

Чл. 19а. (1) Сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 се намалява с размера на направените през данъчната година за сметка на данъчно задълженото лице доброволни парични вноски по индивидуални инвестиционни сметки в Национален фонд „Бъдеще“ при условията и по реда на Закона за Национален фонд „Бъдеще“ в размер до 5000 евро.

(2) Данъчното облекчение се ползва само за доброволни парични вноски, действително извършени през съответната данъчна година и постъпили по индивидуалните инвестиционни сметки на правоимащите лица.

(3) Данъчното облекчение не се прилага за доброволни парични вноски, извършени от работодател по реда на чл. 18, ал. 1, т. 3 от Закона за Национален фонд „Бъдеще“, както и за суми, предоставени на данъчно задълженото лице от друго лице специално за извършване на съответните вноски. Една и съща вноска не може да служи за ползване на облекчението от повече от едно данъчно задължено лице.

(4) Данъчното облекчение се ползва въз основа на документ, издаден от Национален фонд „Бъдеще“, удостоверяващ размера на извършените през данъчната година доброволни парични вноски, лицето, което ги е извършило, и индивидуалните инвестиционни сметки, по които са постъпили.

(5) Данъчното облекчение се ползва по реда на чл. 23 при спазване на приложимите условия за липса на подлежащи на принудително изпълнение публични задължения.“

3. В чл. 23, ал. 1 се създава т. 10:

„10. документ, издаден от Национален фонд „Бъдеще“, удостоверяващ обстоятелствата по чл. 19а, ал. 5 – за данъчното облекчение по чл. 19а.“

4. В чл. 24, ал. 2 се създава т. 15:

„15. доброволните парични вноски, извършени от работодателя по реда на чл. 18, ал. 1, т. 3 от Закона за Национален фонд „Бъдеще“, когато разходите за тях са облагаеми по чл. 204, ал. 1, т. 5 от Закона за корпоративното подоходно облагане или са освободени от облагане по чл. 208а от същия закон.“

§ 4. В Закона за местните данъци и такси (обн., ДВ, бр. 117 от 1997 г.; ...) се правят следните допълнения:

1. В чл. 38, ал. 1 се създава т. 9:

„9. правата по индивидуалните инвестиционни сметки в Национален фонд „Бъдеще“, придобити по наследство съгласно чл. 25 от Закона за Национален фонд „Бъдеще“, включително изплатената на наследниците парична равностойност на тези права.“

2. В чл. 48, ал. 1 се създава т. 10:

„10. имуществените права, придобити безвъзмездно от правоимащите лица чрез доброволни парични вноски, извършени по индивидуалните им инвестиционни сметки в Национален фонд „Бъдеще“ по реда на чл. 18 от Закона за Национален фонд „Бъдеще“.“

ВНОСИТЕЛИ:

МОТИВИ

към проект на Закон за Национален фонд „Бъдеще“,

Причини, налагащи приемането на законопроекта

Необходимост от подпомагане на пенсионната система. Демографската и социално-икономическата ситуация в Република България поставя все по-съществени предизвикателства пред устойчивостта на пенсионната система и осигуряването на адекватни доходи в периода след прекратяването на трудовата дейност. Данните на Националния статистически институт показват трайни демографски тенденции, изразяващи се в намаляване на броя на живородените деца и застаряване на населението. През 2025 г. броят на живородените деца е намалял с 6% спрямо предходната година, а лицата на възраст 65 и повече години представляват 24,3% от населението на страната. Влошаването на съотношението между броя на работещите лица и броя на пенсионерите оказва дългосрочен системен натиск върху разходопокривната пенсионна система, което налага въвеждането на допълващи, стратегически капиталови механизми за формиране на личен финансов актив от най-ранна възраст.

Необходимост от подобряване на жизнения стандарт на пенсионерите. Наред с демографските предизвикателства, съществен обществен проблем представлява и недостатъчната материална обезпеченост към настоящия момент на значителна част от възрастните хора. Размерът на доходите след прекратяване на трудовата активност зависи пряко от натрупаните през активния живот осигурителни права, продължителността на осигурителния стаж и размера на трудовите възнаграждения. Възможностите за образование, кариерно развитие и социална мобилност са силно зависими от социално-икономическото положение на семейството, в което детето се ражда и израства. Това създава предпоставки за задълбочаване на имуществените неравенства още в началото на жизнения път, които впоследствие предопределят различия в жизнения стандарт и степента на материална сигурност в напреднала възраст.

Необходимост от повишаване на финансовата грамотност. Друг водещ фактор, мотивиращ законодателната инициатива, е необходимостта от повишаване на финансовата грамотност и изграждане на устойчива култура на дългосрочно спестяване и инвестиране в българското общество. Липсата на достатъчно познания относно същността на капиталовите пазари, диверсификацията и силата на сложната лихва при продължителен инвестиционен хоризонт ограничава възможностите на гражданите да вземат ефективни решения за финансовото си благополучие. Създаването на защитен, персонален инвестиционен актив, чиято наличност и доходност могат да се проследяват в реално време, ще насърчи ранното финансово образование и отговорното управление на личните финанси както от самите титуляри, така и от техните родители и близки.

Подобни политики са в унисон с водещите европейски и международни практики за дългосрочно капиталово обезпечаване на гражданите. Редица държави членки на

Европейския съюз (напр. Германия и Гърция), както и множество други държави по света, включително високоразвити държави като САЩ, Великобритания, Канада, Сингапур, Южна Корея, Израел обсъждат или вече са внедрили модели за ранно спестяване и капиталово натрупване с публична подкрепа с цел намаляване на зависимостта на бъдещите поколения от публичните социални бюджети чрез постигане на реална индивидуална финансова самостоятелност.

Цели, съдържание и очаквани резултати

Законопроектът има за основна цел изграждането на цялостна нормативна и институционална рамка за акумулиране, дългосрочно професионално управление и защита на личен инвестиционен капитал на всяко дете с българско гражданство, родено след 31 декември 2026 г., независимо от държавата, в която е настъпило раждането.

За постигане на поставените цели със законопроекта се уреждат:

1. *Предоставяне на начален държавен капитал и служебно откриване на сметка:* За всяко дете с българско гражданство, родено след 31 декември 2026 г., в Национален фонд „Бъдеще“ служебно се открива индивидуална инвестиционна сметка въз основа на данните от Националния електронен регистър на актовете за гражданско състояние и Национална база данни „Население“, без да се изисква подаване на заявление от родителите. По сметката еднократно се превежда начален държавен капитал от 1 000 евро в срок до 30 дни от служебното получаване на данните. За децата, родени след 31 декември 2027 г., размерът на началния капитал се индексира ежегодно, считано от 1 януари 2028 г., с натрупване с процента на средногодишната инфлация по данни на НСИ, като при нулева инфлация или дефлация размерът се запазва. Механизмът се прилага безусловно към всички новородени български граждани, гарантирайки стриктно конституционния принцип на равенство на гражданите пред закона съгласно чл. 6 от Конституцията на Република България.

2. *Статут и правна природа на сметките:* Индивидуалната инвестиционна сметка се води в евро и в дялове, като началната стойност на един дял е 1 евро. Дяловете и натрупаната стойност представляват лично имуществено право и личен финансов актив на правоимащото лице, който не съставлява социална или семейна помощ. Законопроектът установява абсолютна несеквестируемост на активите по сметката по реда на Гражданския процесуален кодекс и Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, забрана за налагане на запори, залози, цесии и тежести, невключване в масата на несъстоятелността на титуляря или неговите близки, както и пълна забрана за разпореждане със средствата до навършване на 60-годишна възраст (включително чрез изрична забрана за даване на съдебно разрешение от районния съд по реда на чл. 130, ал. 3 от Семейния кодекс).

3. *Доброволни парични вноски и данъчни стимули:* По индивидуалната сметка могат да се правят безвъзмездни парични вноски по банков път от ограничен кръг лица – родители,

осиновители, настойници, попечители, роднини по права линия без ограничение и по съребрена линия до III степен включително, работодатели и самия титуляр. Законопроектът не въвежда таван върху размера на доброволните вноски. С Преходните и заключителните разпоредби се въвеждат всеобхватни данъчни облекчения:

· данъчно облекчение по Закона за данъците върху доходите на физическите лица в размер до 5000 евро за лични доброволни вноски в собствена полза и/или в полза на деца или поднастойни лица;

· освобождаване от данък върху разходите по Закона за корпоративното подоходно облагане за работодателски вноски в размер до 50 евро месечно на дете, като за работника тези средства са необлагаем доход (чл. 24, ал. 2, т. 15 от ЗДДФЛ);

· пълно освобождаване от облагане с преки данъци на началния капитал, инвестиционния доход, стойността на дяловете и получените суми;

· освобождаване на доброволните вноски и получените от наследници суми от данък дарение, съответно данък наследство по Закона за местните данъци и такси.

4. *Институционално устройство и ефективност на управлението:* Национален фонд „Бъдеще“ се създава като публичноправна институция и юридическо лице със седалище в София, която няма собствена щатна администрация и персонал, а се обслужва изцяло от специализирано звено в Министерството на финансите. Фондът се управлява от петчленен Управителен съвет, включващ министъра на финансите (председател), управителя на Българската народна банка, председателя на Комисията за финансов надзор, управителя на Националния осигурителен институт и представител на Министерството на финансите. Разходите за възнаграждения на членовете на съвета, независим финансов одит, външни консултанти и административна издръжка са изцяло за сметка на държавния бюджет чрез бюджета на МФ и не се удържат от натрупаните средства по сметките.

5. *Инвестиционна политика, сегрегация и ограничаване на разходите:* Средствата на Фонда се инвестират единствено в нискоразходни борсово търгувани фондове, търгувани на регулирани пазари, следващи пасивна физическа репликация на широко диверсифицирани индекси на акции на развити пазари, чиито администратори са регистрирани по Регламент (ЕС) 2016/1011, както и в банкови депозити в евро до 5% за оперативна ликвидност. Забраняват се дългово финансиране, емисии на облигации, кредитиране, маржин търговия, къси продажби, спекулативни деривати и обременяване на активите. Оперативното управление и депозитарното съхранение се възлагат чрез прозрачни състезателни процедури (извън обхвата на ЗОП) на водещи международни институции, отговарящи на високи изисквания (минимум 10 години опит, 20 млрд. евро управлявани активи за портфейлния мениджър и кредитен рейтинг мин. A-/A3 за банката-депозитар). За гарантиране на непрекъснатостта задължително се избират и резервни оператори с предварително сключени рамкови споразумения. Разходите, покривани от активите на Фонда (възнаграждения за управление, депозитар и лицензи за бенчмаркове),

са нормативно ограничени чрез коефициент на общите разходи до 0,35 на сто годишно от средната годишна нетна стойност на активите.

6. *Права на титулярите и наследяване:* При навършване на 60-годишна възраст титулярят придобива право на изплащане на паричната равностойност на дяловете по сметката (еднократно или разсрочено). При настъпване на смърт на титуляря (независимо от неговата възраст) натрупаният капитал преминава изцяло към законните му наследници по реда на Закона за наследството, като за тях 60-годишното ограничение не се прилага и изплащането се извършва в 14-дневен срок. Законопроектът гарантира право на безплатен електронен достъп в реално време чрез защитен интернет портал и мобилно приложение с високо ниво на електронна идентификация.

Очаквани резултати

Очакваните резултати от прилагането на закона са свързани със създаване на солиден личен финансов актив за всяко българско дете, който при 60-годишен инвестиционен хоризонт и глобална капиталова диверсификация има потенциал да осигури съществена реална покупателна способност и финансова независимост при навлизане в зряла възраст. В социален аспект се елиминират първоначалните имуществени бариери пред децата от уязвими региони и семейства, стимулира се доброволното спестяване, засилва се институционалната връзка на българската диаспора в чужбина с родината и се формират условия за трайно повишаване на финансовата грамотност и дългосрочната социална кохезия.

Финансови средства

Прилагането на предложения законопроект поражда преки и косвени финансови ангажименти за държавния бюджет, които се осигуряват целево чрез бюджета на Министерството на финансите:

1. *Преки разходи за начален държавен капитал:* При очаквана раждаемост от около 50 000 – 60 000 деца с българско гражданство годишно, базовият фискален разход за първата година от действието на закона (2027 г.) се оценява на **50 000 000 евро – 60 000 000 евро** (по 1 000 евро на всяко новородено дете). Този разход представлява под 0,2 на сто от общите разходи по Консолидираната фискална програма. За следващите бюджетни години разходът ще се актуализира съобразно предвидената инфлационна индексация от 1 януари 2028 г. Средствата следва да бъдат предвидени в средносрочната бюджетна прогноза и в Закона за държавния бюджет за съответната година.

2. *Разходи за институционално функциониране:* Възнагражденията на членовете на Управителния съвет, средствата за административно обслужване от специализираното звено в МФ, разходите за годишен независим одит и външни консултантски услуги са изцяло за сметка на държавния бюджет и не обременяват натрупания капитал по инвестиционните сметки.

3. *Разходи за информационни и комуникационни системи:* Предвиждат се еднократни капиталови разходи за разработване, сертифициране и внедряване на специализирания защитен интернет портал, мобилното приложение за гражданите (с висока степен на електронна идентификация) и защитените интеграционни шини за служебен обмен на данни в реално време между МФ, ГД „ГРАО“ и НАП. Предвиждат се и текущи ежегодни разходи за софтуерна поддръжка, лицензи и киберсигурност.

4. *Инвестиционни разходи за сметка на Фонда:* Оперативните възнаграждения на портфейлните мениджъри и банките-депозитари се покриват от активите на Фонда в рамките на нормативния таван (коефициент на общите разходи до 0,35% годишно), като всяко превишение остава за сметка на съответните изпълнители.

5. *Косвени фискални ефекти:* Намалението на данъчните приходи от прилагането на данъчните облекчения за физически лица и освобождаването от данък върху разходите за работодатели ще бъде правопропорционално на обема на доброволните вноски, като се компенсира от акумулирането на значителен национален инвестиционен ресурс и дългосрочните макроикономически ползи.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Законопроектът **не** съдържа разпоредби, с които се транспонират актове на институциите на Европейския съюз по смисъла на чл. 28, ал. 2, т. 5 от Закона за нормативните актове, тъй като неговият предмет е въвеждането на национална мярка за ранно капиталово натрупване и подкрепа на децата с българско гражданство. Предвидената правна уредба е в пълно съответствие с първичното право на Европейския съюз и принципите, залегнали в Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), включително свободата на предоставяне на услуги и свободното движение на капитали.

Законопроектът е прецизно синхронизиран с действащото хармонизирано европейско финансово законодателство:

1. *Инвестиционен режим:* Допустимите финансови инструменти са дефинирани чрез препращане към изискванията на Директива 2009/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК / UCITS) и регулираните пазари в държави членки.

2. *Бенчмаркове и индекси:* Изискванията към проследяваните индекси са приведени в пълно съответствие с Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестиционни фондове, като се изисква администраторите им да са вписани в публичния регистър на Европейския орган за ценни книжа и пазари (ESMA).

3. *Пазари и защита на инвеститорите:* Възлагането на сделките се осъществява при спазване на стандартите за най-добро изпълнение (best execution), установени в Директива 2014/65/ЕС (MiFID II), Регламент (ЕС) № 600/2014 (MiFIR) и Закона за пазарите на финансови инструменти.

4. *Оперативна устойчивост и сигурност:* Квалификационните изисквания към финансовите институции включват спазване на приложимите регулаторни стандарти за цифрова оперативна устойчивост във финансовия сектор съгласно Регламент (ЕС) 2022/2554 (DORA).

5. *Електронна идентификация и лични данни:* Електронният достъп до индивидуалните сметки и служебният обмен на данни се основават на високите стандарти за сигурност и електронна идентификация по Регламент (ЕС) № 910/2014 (eIDAS) и при стриктно спазване на Регламент (ЕС) 2016/679 (GDPR).

ВНОСИТЕЛИ:

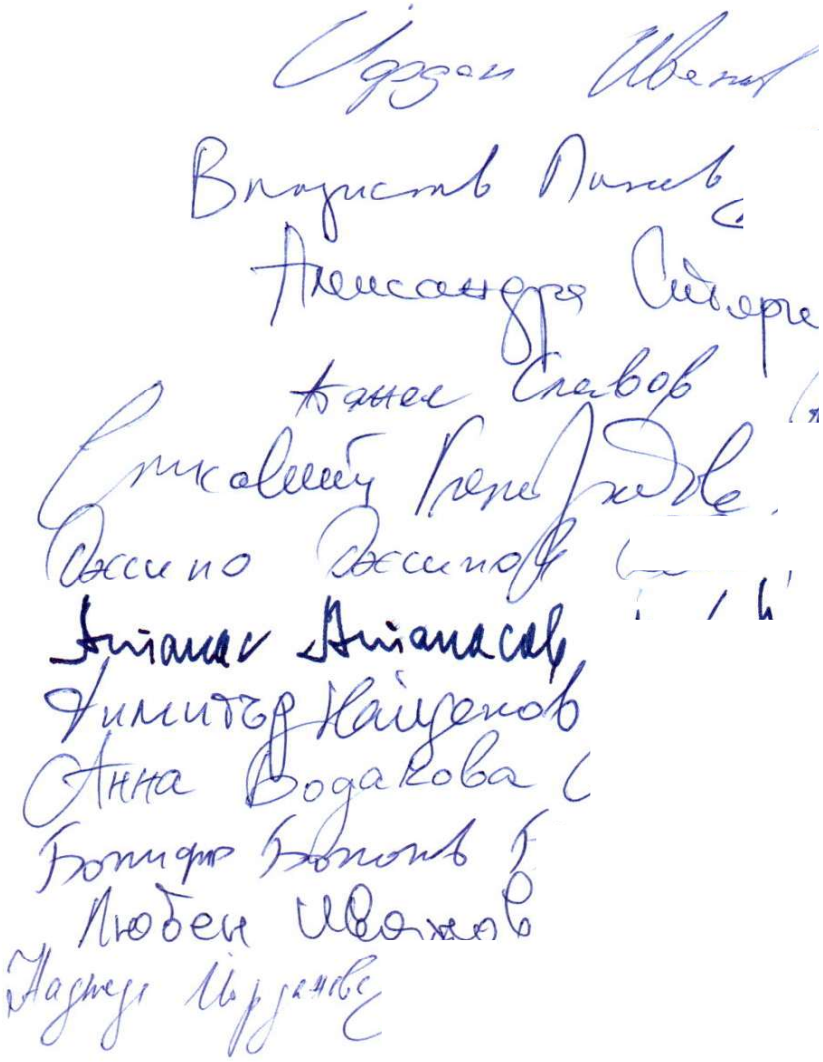

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА НАЦИОНАЛЕН ФОНД „БЪДЕЩЕ“

I. Част първа

Елементи на оценката	Аргументация
Основания на законодателната инициатива	Основания за законодателната инициатива са задълбочаващите се демографски предизвикателства в Република България, необходимостта от диверсифициране на източниците на доходи на гражданите при навлизане в зряла и пенсионна възраст, както и нуждата от осигуряване на равен финансов старт за всяко новородено дете с българско гражданство чрез устойчив капиталов модел за ранно акумулиране и професионално инвестиране на средства. Действащата система на социално подпомагане и пенсионно осигуряване е изправена пред сериозен натиск поради застаряването на населението и влошаването на съотношението между работещи и пенсионери, което изисква въвеждането на допълващи дългосрочни капиталови механизми. Законопроектът цели да създаде модерна институционална и правна рамка за предоставяне на начален държавен капитал и откриване на лични индивидуални инвестиционни сметки, по които да се съчетават държавната подкрепа и доброволните спестявания от страна на родители, роднини и работодатели. Чрез инвестиране на акумулираните активи в широко диверсифицирани и нискоразходни финансови инструменти (борсово търгувани фондове, физически репликиращи индекси на развити пазари) за инвестиционен хоризонт от 60 години, законопроектът осигурява максимална дългосрочна доходност при строго контролиран риск, защита от инфлационни процеси, намаляване на социално-икономическата поляризация и изграждане на трайна инвестиционна култура и финансова грамотност в обществото.

Елементи на оценката	Аргументация
Заинтересовани групи	1. Деца с българско гражданство, родени след 31.12.2026 г. (титуляри на сметки) 2. Родители, осиновители, настойници, попечители и близки роднини 3. Работодатели 4. Държавен бюджет и публични органи (МФ, МРРБ/ГД „ГРАО“, НАП, Сметна палата) 5.Национален фонд „Бъдеще“ и специализирани органи (БНБ, КФН, НОИ) 6. Финансов сектор (Управители на портфейли и банки-депозитари) 7. Български граждани в чужбина 8. Законни наследници на титулярите
Анализ на разходи и ползи	Разходи за държавния бюджет Прилагането на законопроекта поражда преки и косвени бюджетни ангажименти, които се планират по бюджета на Министерството на финансите: • Преки разходи за начален държавен капитал: При прогнозна раждаемост от около 50 000 - 60 000 деца с българско гражданство годишно, базовият фискален разход за първата година от действието на закона (2027 г.) се изчислява в диапазона между 50 000 000 евро и 60 000 000 евро (по 1 000 евро на всяко новородено дете). Този разход представлява под 0,2 на сто от общите разходи по Консолидираната фискална програма. За децата, родени след 31 декември 2027 г., началният капитал се индексира ежегодно, считано от 1 януари 2028 г., с процента на средногодишната инфлация за предходната година по данни на НСИ, като при нулева инфлация или дефлация размерът се запазва. • Разходи за институционално функциониране и административно обслужване: Съгласно законопроекта възнагражденията на членовете на Управителния съвет, разходите за независим финансов одит, външни консултантски услуги и цялостното административно обслужване на Фонда са изцяло за сметка на държавния бюджет чрез бюджета на МФ и не могат да се удържат от активите на Фонда.

Елементи на оценката	Аргументация
	• Еднократни и текущи разходи за информационни технологии: Изграждането на защитен портал, мобилно приложение за титулярите и техните родители с висока степен на електронна идентификация, както и електронните интеграционни шини за служебен обмен с ГД „ГРАО“ и НАП изискват еднократен разход за разработка и внедряване в размер на около [сума] евро. Ежегодната техническа поддръжка, лицензи и киберсигурност на системите се оценяват на около [сума] евро годишно. • Косвен фискален ефект: Намалението на данъчните приходи вследствие на данъчното облекчение за физически лица (5000 евро годишно на физическо лице) и освобождаването от данък върху разходите на работодателските вноски (до 50 евро месечно на дете) ще зависи от обема на доброволните вноски, но се компенсира от дългосрочния положителен макроикономически ефект от натрупването на вътрешен инвестиционен ресурс. 3.2. Разходи за сметка на активите на Фонда Законопроектът въвежда строг законов таван върху разходите, които могат да се покриват от активите на Фонда – Коефициент на общите разходи до 0,35 на сто годишно от средната годишна нетна стойност на активите. В този лимит се включват единствено възнагражденията за управление на инвестиционния портфейл, възнаграждението на банката-депозитар и таксите за лицензи за бенчмаркове. Всички превишения над 0,35 на сто са за сметка на избраните финансови оператори. Преките трансакционни разходи за сетълмент и борсова търговия се отчитат отделно и се извършват при стриктно спазване на принципа за най-добро изпълнение. 3.3. Очаквани икономически и социални ползи • Дългосрочно натрупване на личен финансов капитал: Инвестирането на средствата в нискоразходни индексни борсово търгувани фондове с пасивно физическо проследяване на водещи световни индекси на развити пазари осигурява оптимална пазарна доходност при 60-годишен инвестиционен хоризонт. При исторически средногодишни пазарни равнища на номинална доходност от порядъка на 7% - 9% само началният държавен капитал от 1 000 евро има доказан потенциал да се мултиплицира в десетки пъти по-голям финансов ресурс при навършване на 60

Елементи на оценката	Аргументация
	години, осигурявайки реална защита срещу инфлацията и съществена финансова независимост на титуляря без допълнителна фискална тежест за бъдещите поколения. • Стимулиране на доброволното семейно и корпоративно спестяване: Чрез преференциалния данъчен режим се създава мощен стимул за регулярни вноски от родители и работодатели, което значително увеличава крайния размер на натрупаните активи. • Социална кохезия и равен старт: Предоставянето на равен държавен старт на всяко българско дете елиминира първоначалните регионални и социални диспропорции и гарантира базов финансов актив на лица от уязвими групи. • Пълна сигурност и липса на скрит дългов риск: Законопроектът категорично забранява дългово финансиране, емитиране на облигации, деривати, маржин търговия, къси продажби и обременяване на активите, което гарантира, че върху активите на Фонда не могат да се натрупват скрити пасиви за държавата.
Административна тежест и структурни промени	Административна тежест за гражданите и бизнеса Законопроектът установява нулева административна тежест за гражданите. Откриването на индивидуалната инвестиционна сметка и преводът на началния капитал се осъществяват изцяло служебно въз основа на данните от Националния електронен регистър на актовете за гражданско състояние и Национална база данни „Население“, без да се изисква подаване на заявления, декларации или заплащане на държавни такси от родителите. Всички справки, извлечения и проследяване на доходността се осигуряват безплатно по електронен път чрез защитен интернет портал и мобилно приложение. 4.2. Институционални и структурни промени • Създаване на Национален фонд „Бъдеще“: Фондът се конституира като специализирана публичноправна институция юридическо лице със седалище в гр. София.

Елементи на оценката	Аргументация
	• Оптимизиран административен модел: С цел предотвратяване на излишна бюрокрация и оптимизиране на публичните разходи Фондът няма собствена администрация и щатен персонал. Цялостното административно, правно, информационно и финансово-счетоводно обслужване се поема от специализирано звено в структурата на Министерството на финансите, уредено в Устройствения правилник на МФ. • Управление и надзорен баланс: Управителният съвет на Фонда се формира от 5 членове с висок професионален ценз: министърът на финансите (председател по право), представители на Българската народна банка, Комисията за финансов надзор, Националния осигурителен институт и Министерството на финансите. • Пазарно управление на инвестициите: Оперативното управление на портфейла и съхранението на активите се възлагат чрез състезателни процедури извън ЗОП на лицензиран международен управител на инвестиционен портфейл и водеща банка-депозитар, като задължително се избират и резервни оператори за осигуряване на непрекъснатост на процеса.
Въздействие върху нормативната база	Приемането на законопроекта води до директни изменения и допълнения в данъчното законодателство чрез предвидените Преходни и заключителни разпоредби (ПЗР), както и до необходимост от приемане на подзаконови нормативни и устройствени актове: • Закон за корпоративното подоходно облагане (§ 2 от ПЗР): - Национален фонд „Бъдеще“ не е данъчно задължено лице за дейността си по управление и инвестиране на средствата по индивидуалните сметки; - Разходите на работодателите за доброволни вноски в полза на децата се освобождават от данък върху разходите до 50 евро месечно на правоимащо лице (при липса на непогасени публични задължения), като с данък от 10% се облага само евентуалното превишение над този размер.

Елементи на оценката	Аргументация
	• Закон за данъците върху доходите на физическите лица (§ 3 от ПЗР): - Обявяване на началния държавен капитал, инвестиционния доход, нарастването на стойността на дяловете и изплатените суми при навършване на 60 г. или при наследяване за необлагаеми доходи; - Въвеждане на данъчно облекчение за физически лица, намаляващо годишната данъчна основа с направените доброволни вноски за годината в размер до 10 на сто от сумата от годишните данъчни основи; - Изключване на направените от работодателя доброволни вноски по сметката на детето от облагаемия доход на работника/служителя по трудово правоотношение. • Закон за местните данъци и такси (§ 4 от ПЗР): - Освобождаване от данък върху наследствата на правата и средствата по индивидуалната сметка, получени от законните наследници; - Освобождаване от данък при дарение на имуществото, придобито от титулярите чрез доброволни вноски. • Материален режим на несеквестируемост: Законопроектът регламентира абсолютна несеквестируемост върху дяловете и средствата по сметките по смисъла на чл. 444, т. 8 от ГПК и чл. 213 от ДОПК, забрана за налагане на обезпечителни мерки и запори, невключване в масата на несъстоятелността на титуляря или вносителите, както и изрично дерогиране на чл. 130, ал. 3 от СК (забрана за разпореждане от родители с разрешение на районния съд). • Подзаконова нормативна база (§ 5 от ПЗР): В тримесечен срок от обнародването на закона Министерският съвет следва да приеме изменения в Устройствения правилник на Министерството на финансите за конституиране на специализираното обслужващо звено, а Управителният съвет на

Елементи на оценката	Аргументация
	Фонда следва да приеме Правилник за устройството и дейността на Фонда.
Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие	Законопроектът стриктно съответства на принципа на равенство на гражданите пред закона, заложен в чл. 6 от Конституцията на Република България. Единственият законоустановен критерий за възникване на правото на начален държавен капитал и откриване на индивидуална сметка е придобиването на българско гражданство от всяко дете, родено след 31 декември 2026 г. Режимът се прилага абсолютно независимо от етническия произход, вероизповеданието, социалното и имущественото състояние на родителите, както и независимо от месторождението на детето (в страната или в чужбина). Законопроектът създава дългосрочни предпоставки за преодоляване на демографския срив, като предоставя реална финансова перспектива и институционална сигурност на младите семейства. Чрез включването на децата на българските граждани, живеещи зад граница, се изгражда стабилна и трайна икономическа връзка между диаспората и Република България, създавайки допълнителни финансови стимули за завръщане и реализация в страната. Натрупването на значителен национален инвестиционен ресурс подпомага общата макроикономическа стабилност и гарантира междупоколенческа солидарност и устойчивост на финансовата система.

ВНОСИТЕЛИ:

Димитър Димитров
Любен Иванов
Надя Цурлина